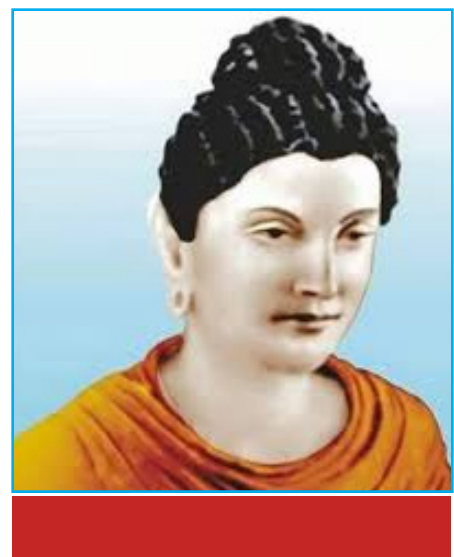

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”

<https://www.facebook.com/profile.php?id=161037521061610>

“Equality and Justice”

स्वतंत्रता, समानता, भाईचारा

ਪਟਿਆਲਾ

PATIALA

On line paper

15 ਅਕਤੂਬਰ 2025 ਬੁੱਧਵਾਰ “ਰੋਜ਼ਾਨਾ” ਚੌਥਾ ਸਾਲ

w.e.f. 15 August 2022

ਪਟਿਆਲਾ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ- ਇੰਜੀ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ | whatsapp. 91-94636-01616 | email. hardipchumber57@gmail.com | ਸਹਿ ਸੰਪਾਦਕ- ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰੀ, ਡਾ. ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ

ਅੰਬੇਡਕਰਵਾਦ ਸਮਾਨਤਾ ਅਧਾਰਿਤ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਅਸਮਾਨਤਾ ਅਧਾਰਿਤ ਵਿਵਸਥਾ, ਸਮਾਨਤਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹੈ

(Google pay 91-9463601616 HARDIP SINGH STATE BANK OF INDIA ACCT NO-10566643658 . IFSC- SBIN0050773)

ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਤੇ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਹਾਲੇ ਵੀ ਅੱਲੇ: ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਇਕ-ਇਕ ਪੈਸੇ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰੇਗੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ : ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 14 ਅਕਤੂਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਖੇ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਦੇ ਗੋਲ ਚੌਕ ਵਿਖੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਮੰਗ ਰਹੀ ਸੰਗਤ ਉੱਪਰ ਹੋਏ ਪੁਲਸੀਆ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੇ ਦਸ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਾ ਮਿਲਣ ਨੂੰ ਲੈਕੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੇ ਅੱਜ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਦੇ ਗੋਲ ਚੌਕ ਵਿਖੇ ਲਾਹਣਤ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੇ ਸਵੇਰੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਾਪ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਰੋਸ ਧਰਨੇ (ਲਾਹਣਤ ਦਿਹਾੜੇ) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ (14 ਅਕਤੂਬਰ 2015) ਭਾਈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ

ਜੀ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ਼ ਮੰਗ ਰਹੇ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਵਿਅਰਥ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗੀ। ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਹੋਈ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਲੈਕੇ ਰਹੇਗੀ।

ਜੱਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, 2015 ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ

ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਸੰਗਤ ‘ਤੇ ਬੱਤੀਆਂ ਵਾਲਾ ਚੌਕ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਵਿਖੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਈ ਗੋਲੀ ਅਤੇ ਢਾਹੇ ਗਏ ਜੁਲਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ‘ਤੇ ਕਾਲਾ ਪੱਥਾ ਹਨ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਰਵਾਈ ਨਾ ਹੋਣਾ ਕਾਬਿਲੇ-ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੈ।

ਜੱਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

ਗੁਰੂ ਮਰਯਾਦਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਨਿਛਾਵਰ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਸਿਰਫ਼ ਯਾਦਗਾਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਇਹ ਸਾਡਾ ਨਿਆਂ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੈ, ਜੋ ਤਦ ਤਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ਜਦ ਤਕ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਇੱਕ ਦਹਾਕਾ ਗੁਜ਼ਰ ਗਿਆ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ ਮੁੱਕਰ ਗਈਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਹੋਇਆ, ਮੇਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਤ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਵਾਈਟ ਪੇਪਰ (White Paper) ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਸੱਚਾਈ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਤਿੰਨਾਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੰਥ ਦੀ ਕਚਿਹਰੀ ਵਿੱਚ ਖੜਾ ਕਰ ਸਕੀਏ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਲਈ ਚਾਰਾਜ਼ੇਈ ਕਰ ਸਕੀਏ।

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 14 ਅਕਤੂਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਲੁਧਿਆਣਾ : ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਏ ਹੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਦਾ ਇਹ ਦੂਜਾ ਪੰਜਾਬ ਦੌਰਾ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਲਾਡੋਵਾਲ ਸਥਿਤ ਆਈਸੀਏਆਰ ਦੇ ਮੌਕੀ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚੇ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਦਘਾਟਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਖੁਦ ਵੀ ਮੰਤਰਾਂ ਦਾ ਉਚਾਰਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਭ ਦਾ ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਲਿਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੌਰਾਨ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ 36,703 ਘਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਘਰ 1.60 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਰਾਸ਼ੀ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ। ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖੁੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਤੁਰੰਤ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ‘ਚ 1.20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਨਵੇਂ ਮਕਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਲਈ ਅਤੇ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਟਾਇਲਟ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਮਦਦ ਦੇਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਢਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਰਾਸ਼ੀ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਭਾਗੀਰਥ ਚੌਧਰੀ, ਕੇਂਦਰੀ ਰੇਲ ਅਤੇ ਫੂਡ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖੁੱਡੀਆਂ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਆਈਪੀਐੱਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਕਥਿਤ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ: ਡੀਜੀਪੀ ਬਦਲਿਆ, ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲੇ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 14 ਅਕਤੂਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਆਗੂ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਲੀਡਰ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਹਰਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਮਰਹੂਮ ਵਾਈ ਪੂਰਨ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਘਰ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਵਾਈ ਪੂਰਨ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕਥਿਤ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਉੱਪਰ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਖ਼ਬਰ ਏਜੰਸੀ ਏਐਨਆਈ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਡੀਜੀਪੀ ਸ਼ਤਰੁਜੀਤ ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਉੱਤੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਈਪੀਐੱਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਡੀਜੀਪੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵਾਈ ਪੂਰਨ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਆਈਏਐੱਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਮਨੀਤ ਪੀ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ‘ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਅਤੇ ਐੱਸਪੀ/ਐੱਸਟੀ

(ਅੰਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਥਿਤ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਡੀਜੀਪੀ ਸ਼ਤਰੁਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਰੋਹਤਕ ਦੇ ਐੱਸਪੀ ਨਰਿੰਦਰ ਬਿਜਾਰਨੀਆ ਸਣੇ ਹੋਰ ਹਰਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਆਈਪੀਐੱਸ ਪੂਰਨ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਲਾਸ਼ 7 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸੈਕਟਰ 11 ਸਥਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਉੱਤੇ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਕਥਿਤ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨੋਟ ਮੁਤਾਬਕ ਪੂਰਨ ਕੁਮਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ੇਵਾਰ ਸਫ਼ਰ, ਤਬਾਦਲਿਆਂ, ਕਰੀਅਰ ਅਤੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੀਆਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ

ਦੀ ਇਜ਼ਾਜਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸਸਕਾਰ ਲਈ ਵੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਹਰਿਆਣਾ ਨੇ ਡੀਜੀਪੀ ਅਤੇ ਐੱਸਪੀ ਬਦਲੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਈਪੀਐੱਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ 14 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਡੀਜੀਪੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 11 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੋਰੀਆ ਨੂੰ ਰੋਹਤਕ ਦਾ ਐੱਸਪੀ ਲਾਇਆ ਸੀ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇੱਕ 6 ਮੈਂਬਰੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਇੰਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਟੀਮ ਦਾ ਵੀ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਐੱਸਸੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕਿਸ਼ੋਰ ਮਕਵਾਨਾ ਨੇ ਵੀ ਪੂਰਨ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮਕਵਾਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਅਸੀਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਮਿਲੇਗਾ।” ਕਥਿਤ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੇਂਦਰੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਸਿਆਸਤ ਭੜਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਕੋਈ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈ?

ਮਾਨ ਨੇ ਇੱਕ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, “ਗ਼ਰੀਬ ਘਰ ਦਾ ਬੱਚਾ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦੇ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।” “ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਇਹ ਪੂਰੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮੂੰਹ ‘ਤੇ ਚਪੇੜ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤੰਗ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।”

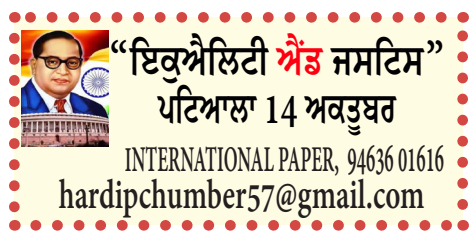
ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਛਿੱਕੇ ਨਾ ਟੰਗਿਆ ਜਾਵੇ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰਾਂ ਖੜ੍ਹਨ।”

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ‘ਚ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਇਆ ਕਿ ਏਡੀਜੀਪੀ ਪੂਰਨ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਦਲਿਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਟਾਰਗੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨੋਟ ‘ਚ ਜਿਹੜੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ 9 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਮਰਹੂਮ ਪੂਰਨ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਘਰ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਹਰਿਆਣਾ: ਸਾਈਬਰ ਸੈੱਲ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਏਐਸਆਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਲਈ, ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਐਸ ਅਤੇ ਆਈਏਐਸ ‘ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਆਈਪੀਐਸ ਵਾਈ ਪੁਰਨ ਕੁਮਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ!

ਵੀਡੀਓ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਦੀਪ ਭਾਵੁਕ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਹਾਂ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਜਾਤੀਵਾਦ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮਰਿਆ। ਜੇ ਮੈਂ ਦੁਬਾਰਾ ਜਨਮ ਲਿਆ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਵਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।”

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰੋਹਤਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਸਾਈਬਰ ਸੈੱਲ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਏਐਸਆਈ ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ। ਉਸਦੀ ਲਾਸ਼ ਲੱਧੇਤ-ਧਮਾਦ ਰੋਡ ‘ਤੇ ਇੱਕ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ। ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਬਰਾਮਦ ਹੋਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵੀਡੀਓ ਜਾਂ ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ।

ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਸੰਦੇਸ਼ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਹੁਣ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ‘ਤੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਮਰਹੂਮ ਆਈਪੀਐਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਾਈ. ਪੁਰਨ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ‘ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਜਾਤੀ ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ।

ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ, ਸੰਦੀਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ, ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਸੱਚਾਈ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਕੀਮਤ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਅੱਜ, ਮੈਂ ਵੀ ਸੱਚਾਈ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।”

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਰਾਓ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸੌਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੋਸ਼ ਨੇ ਪੂਰੇ ਹਰਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਆਈਪੀਐਸ ਪੁਰਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਬਦਨਾਮੀ ਦੇ ਡਰੋਂ

ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ

ਸੰਦੀਪ ਨੇ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਮਰਹੂਮ ਆਈ ਪੀ ਐਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਾਈ. ਪੁਰਨ ਕੁਮਾਰ ‘ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਲਗਾਇਆ।

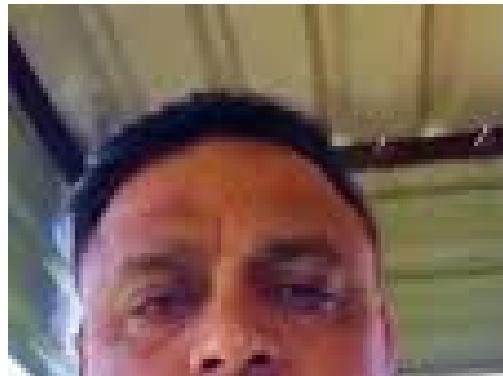
ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਰਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚੱਲ ਰਹੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਛਵੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏਗੀ।

“ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬੇਨਕਾਬ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ।”

ਸੰਦੀਪ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੁਰਨ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਇੱਕ ਆਈਏਐਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੇ ਸਿਸਟਮ ‘ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਸੰਦੀਪ ਨੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਰੋਹਤਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਬਿਜਾਰਨੀਆ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਸਨ।

“ਬਿਜਾਰਨੀਆ ਵਰਗੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਆਈਜੀ ਨੇ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।”

ਸੰਦੀਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਈਜੀ ਨੇ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਪੁਲਿਸ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘੀ ਜੜ੍ਹ ਫੜ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਡੈਸ਼ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਪੈਸੇ ਰੱਖੇ ਗਏ

ਸੰਦੀਪ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਪੈਸੇ ਸੁਨਾਰੀਆ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਕਾਰ ਦੇ ਡੈਸ਼ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਐਸ ਪੁਰਨ ਕੁਮਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਧਰਮਿੰਦਰ ਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੈਸੇ ਲੈ ਲਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਨੇ ਪੈਸੇ ਲੈ ਲਏ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਬੇਨਕਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ।”

ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਸਗੋਂ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਲਚਲ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਆਈਏਐਸ ਲਾਬੀ ਡੀਜੀਪੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸੰਦੀਪ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਡੀਜੀਪੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ, ਪਰ ਆਈਏਐਸ ਲਾਬੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਸਕਣ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, “ਡੀਜੀਪੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਇਮਾਨਦਾਰ ਆਦਮੀ ਹੈ। ਆਈਏਐਸ ਲਾਬੀ ਉਸਨੂੰ ਹਟਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਸਕੀਏ। ਉਹ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਤਬਾਹ

ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।”

ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ “ਸੱਚ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀ” ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਹੁਣ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਜਾਤੀਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਹਾਂ।

ਵੀਡੀਓ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸੰਦੀਪ ਭਾਵੁਕ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਹਾਂ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਜਾਤੀਵਾਦ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮਰਿਆ। ਜੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਜੀਉਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਰਹਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।”

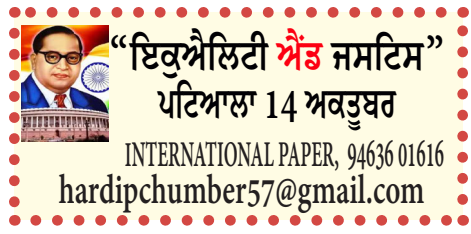
ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ

ਰੋਹਤਕ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰੋਹਤਕ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ (ਐਸਪੀ) ਸੁਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਭੌਰੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓ ਦੀ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।” ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਆਪਕ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ‘ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਸਵ. ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਵਾਈ. ਪੁਰਨ ਕੁਮਾਰ ਕੇਸ

ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਵਾਈ. ਪੁਰਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ 7 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕੁਝ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਇੱਕ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣ ਕਾਰਨ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ, ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ‘ਚ 47% ਲੋਕ ਹਾਲੇ ਵੀ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੋਂ ਦੂਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਕਾਬੁਲ, ਕੰਧਾਰ ਉਡਾਣਾਂ ਜਲਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਗੀਆਂ

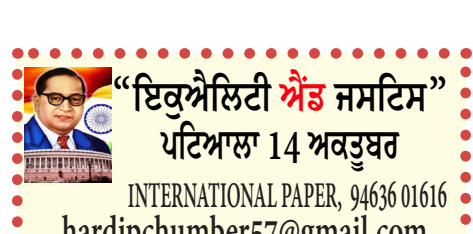
ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਦੀ ਡਿਜੀਟਲ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਈ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਜੇ ਵੀ ਹਨ। ਇੰਡੀਆ ਮੋਬਾਈਲ ਕਾਂਗਰਸ (IMC) 2025 ਵਿੱਚ, ਗਲੋਬਲ ਸਿਸਟਮ ਫਾਰ ਮੋਬਾਈਲ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (GSMA) ਨੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਅੰਕੜੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। GSMA ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ “ਦਿਮਾਗੀ ਨਿਕਾਸ ਲਾਭਅੰਸ਼” ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਗਲੋਬਲ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ ਘਰੇਲੂ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਦਿਮਾਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਨਗੇ। ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ

ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਡਿਜੀਟਲ ਅਸਮਾਨਤਾ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ। GSMA ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ 47% ਆਬਾਦੀ ਕੋਲ ਅਜੇ ਵੀ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਡਿਜੀਟਲ ਲਿੰਗ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਵਜੋਂ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਮਰਦਾਂ ਨਾਲੋਂ 33% ਘੱਟ ਔਰਤਾਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਟੀਚੇ ‘ਤੇ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। GSMA ਨੂੰ ਇੰਡੀਆ ਮੋਬਾਈਲ ਕਾਂਗਰਸ 2025 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲੋਬਲ

ਇੰਡਸਟਰੀ ਪਾਰਟਨਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੋਬਾਈਲ ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਾ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਡਿਜੀਟਲ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ‘ਤੇ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਵੀਨਤਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਡਿਜੀਟਲ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੜੀ ਵਜੋਂ ਉਭਰੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਡਿਜੀਟਲ ਜਨਤਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ (DPI) ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੀ ਹੈ, ਇਹ ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ (R&D) ਨਿਵੇਸ਼, ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਨਵੀਨਤਾ, ਅਤੇ ਹੁਨਰਮੰਦ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ

ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਡਿਜੀਟਲ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 2013 ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ \$108 ਬਿਲੀਅਨ ਤੋਂ, ਇਹ 2023 ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਵਧ ਕੇ ਲਗਭਗ \$370 ਬਿਲੀਅਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦਾ 2030 ਤੱਕ \$1 ਟ੍ਰਿਲੀਅਨ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੰਡੀਆ ਮੋਬਾਈਲ ਕਾਂਗਰਸ (IMC) ਵਿੱਚ GSMA ਦੀ ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਗਤੀ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ ਨਵੀਨਤਾ ਅਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ‘ਤੇ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ 2047 ਤੱਕ ‘ਡਿਜੀਟਲ ਪ੍ਰਭੁਸੱਤਾ’ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਅਧੂਰਾ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਸੰਪਰਕ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ, ਐੱਚ.ਈ. ਮੌਲਵੀ ਅਮੀਰ ਖਾਨ ਮੁਤਾਕੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿੱਧੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਐਲਾਨ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਫਿੱਕੀ ਵਿਖੇ ਭਾਰਤੀ

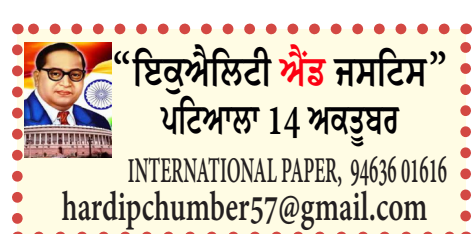

ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ, ਰਾਜ ਸਭਾ ਅਤੇ ਸੰਸਦੀ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਆਫ਼ ਕਾਮਰਸ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ

ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਡਾ. ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਦਮ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਇੱਕ ਗੇਮ ਚੇਂਜਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਡਾ. ਸਾਹਨੀ

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਰਣਨੀਤਕ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਸਰਹੱਦੀ ਵਪਾਰ ਗਲਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਨੇੜਤਾ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਵਾਈ ਸੰਪਰਕ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਦੇਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਵਪਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਐਮ.ਐਸ.ਐਮ.ਈ. ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਾਂ, ਸੁੱਕੇ ਫਲ, ਤਾਜ਼ੇ ਫਲ, ਦਸਤਕਾਰੀ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਲਈ।

ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਿਆ ਵੱਡਾ ਹਾਦਸਾ, 15 ਲੋਕ ਝੁਲਸੇ

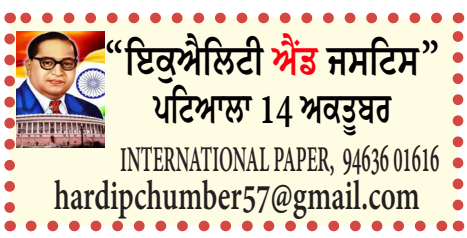

ਰਾਜਸਥਾਨ: ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਜੈਸਲਮੇਰ ਵਿੱਚ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੱਲਦੀ ਏਸੀ ਸਲੀਪਰ ਬੱਸ ਨੂੰ ਅੱਗ

ਲੱਗ ਗਈ। ਅੱਗ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲ ਗਈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਚਣ ਲਈ ਚੱਲਦੀ ਬੱਸ ਤੋਂ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਚਾਰ ਔਰਤਾਂ ਸਮੇਤ 16 ਲੋਕ ਸੜ ਗਏ। ਤਿੰਨ ਐਂਬੂਲੈਂਸਾਂ ਜ਼ਖਮੀ

ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜੈਸਲਮੇਰ ਦੇ ਜਵਾਹਰ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਈਆਂ, ਜਿੱਥੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਧਪੁਰ ਰੈਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਯਾਤਰੀਆਂ 70 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੜ ਗਏ ਹਨ। ਬੱਸ ਵਿੱਚ 57 ਯਾਤਰੀ

ਸਵਾਰ ਸਨ। ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਫਾਇਰ ਅਫਸਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ 10-12 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ। ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਾਡੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹਾਲੇ ਬਾਕੀ ਹੈ- ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ

ਇੰਜੀ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ
ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ

1935 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 1937 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੱਧੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਅਤੇ ਚਤੁਰਵਰਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 7 ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ, ਵਿਧਾਇਕ ਬਣੇ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਆਦਿ ਵੀ ਬਣਨ ਲੱਗੇ। ਹੁਣ ਸ਼ਾਸਨ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਭਾਰਤ ਚਤੁਰਵਰਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। 1947 ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਰਗ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਉਹ ਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਕੁੱਝ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਜਿਹੇ ਜਿਹਾ ਲਾਭ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਚਤੁਰਵਰਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਮੰਤਰੀ, ਵਿਧਾਇਕ, ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਹੱਕ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਹੈ*

ਡਾ: ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ ਮੰਗਲਵਾਰ 11 ਫਰਵਰੀ 1936 ਨੂੰ ਅਹਿਮਦਨਗਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ

ਸੀ। ਡਾ: ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਲਈ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ 5000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲੋਕ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਥਾਨਕ ਅਛੂਤ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਡਾ: ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ‘ਚ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ‘ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ।

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, “ਅੱਜ ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਉਂਕਿ, ਮੇਰਾ ਇੱਥੇ ਆਉਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ‘ਅਛੂਤ ਯੂਥ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ’ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਪਰ ਅੱਜ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕ ਇੱਥੇ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਆਏ ਹੋ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਸ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕੋਈ ਮਜ਼ਾਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਕੋਈ ਤਮਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਢੇਲ ਵਜਾ ਕੇ ਕੇਵਲ ਗਾ ਵਜਾ ਕੇ ਕਰਨ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਾਇਦ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਨਤਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਮੈਂ ਲਗਾਤਾਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਕੋਣਾਂ ਤੋਂ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ‘ਤੇ ਪਛਤਾਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਬਾਰੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪੰਜ ਮਿੰਟ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚੋ।

ਹੁਣ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਯਾਨੀ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਠੋਸ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਿਉਂ? ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਹੱਲ ਕਰਨ

ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ?

ਜਦੋਂ ਸੇਨਾਪਤੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਡੇਰਾ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣੇ ਹੁੰਦਾ ਹਨ, ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਜਵਾਨ ਸੈਨਿਕਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ, ਅਪਾਹਜ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਵੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਲਈ ਸਭ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੱਕਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅਗਿਆਨੀ, ਅਨਪੜ੍ਹ ਜਾਂ ਡਰਪੋਕ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਚੱਲੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਹੁਣ ਜੇਕਰ ਅੱਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਵਧਾਈ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ। ਜੇ ਕੰਮ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਮਿਸਾਲੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦੇ।

ਇਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਨੁੱਖ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਦੂਜਾ, ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੋ ਕਿ ਅੱਜ ਤੁਸੀਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤੋਂ ਮਦਦ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖਣੀ ਛੱਡ ਕੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਫਿਰ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੀ ਖੱਡ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਜਾਓਗੇ। ਜਿਹੜੇ

ਅਛੂਤ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੁਭਾਉਣ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਲਈ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ! ਪਰ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਮੋਹ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸ ਗਏ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਘੁੰਗਰੂ ਬਣਕੇ ਰਹਿ ਜਾਵੋਗੇ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਗੁਲਾਮ ਬਣ ਜਾਓਗੇ।

ਤੁਸੀਂ ਮਹਾਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀ ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਈ ਬਹੁਤ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਹ ਕਹਾਣੀ ਸੈਂਕੜੇ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਪੜ੍ਹੋਗੇ। ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਕੌਰਵਾਂ ਅਤੇ ਪਾਂਡਵਾਂ ਦੇ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਭੀਸ਼ਮ ਅਤੇ ਦ੍ਰੋਣ ਕੌਰਵਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਲੜੇ ਸਨ। ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸੱਚ ਪਾਂਡਵਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਕੌਰਵਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੂਣ ਖਾਧਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਾ ਕਰੋ ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਵੇ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ। ਕਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਨਾ ਕਰੋ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ, ਤਾਂ ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਕੁਝ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੂਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੀ ਸੰਸਥਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਸਹੀ ਰਾਹ ਚੁਣ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਸਥੂਤ ਦਿਓ।

ਨਵਨੀਤ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਰੱਦ, ਰਜਿੰਦਰ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ; ਰੋਪੜ ਪੁਲੀਸ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਖ਼ਤ ਮਾਮਲੇ ‘ਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪਹੁੰਚੀ

ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਵੱਲੋਂ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ‘ਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ; ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ‘ਆਪ’ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਗੁਪਤਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮਧੂ ਬਚੇ

ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਕ ਸੀਟ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਵਨੀਤ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੋ ਹੋਰ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਵੀ ਰੱਦ ਹੋਏ ਹਨ। ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਰੱਦ ਹੋਣ ਨਾਲ 24 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਲਈ ਹੁਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ‘ਆਪ’ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਗੁਪਤਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮਧੂ ਹੀ ਰਹਿ

ਗਏ ਹਨ। ਮਧੂ ਵੱਲੋਂ ਭਲਕੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ 16 ਅਕਤੂਬਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਆਖ਼ਰੀ ਤਰੀਕ ਹੈ।

ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀ ਉਪ ਚੋਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਰਾਮ ਲੋਕ ਨੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਵਨੀਤ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਨ

ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਗਲਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 10 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਵਨੀਤ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਦਾ ਨਾਮ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੂਸਰੀ ਤਰਫ਼ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਰੋਪੜ, ਮੋਗਾ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ ਚ ਨਵਨੀਤ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼

ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡੀਜੀਪੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਕਾਬਿਲੇਗੌਰ ਹੈ ਕਿ ਜੈਪੁਰ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਨਵਨੀਤ ਚਤੁਰਵੇਦੀ, ਜੋ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੱਸਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਰੋਪੜ ਪੁਲੀਸ ਫ਼ਰਜ਼ੀ ਦਸਤਖ਼ਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪਹੁੰਚੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲੀਸ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਐਸਐਸਪੀ ਦਫ਼ਤਰ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਰੋਪੜ ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਐਸਐਸਪੀ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹਰਿਆਣਾ: ਏ ਐੱਸ ਆਈ ਸੰਦੀਪ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਸੌਂਪਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ

ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਏਐਸਆਈ ਸੰਦੀਪ ਨੇ ਅੱਜ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਕਥਿਤ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ। ਉਸ ਦੀ ਭੇਤਭਰੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਦੀਪ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੋਹਤਕ ਦੇ ਏਐਸਪੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ

ਐਸਡੀਐਮ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ।

ਏਐਸਆਈ ਸੰਦੀਪ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਅੱਜ ਰੋਹਤਕ ਦੇ ਲਾਧੋਤ ਪਿੰਡ ਵਿਚਲੇ ਖੇਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ। ਰੋਹਤਕ ਦੇ ਪੁਲੀਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ

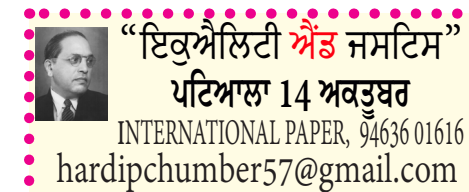
ਸੁਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਭੇਰੀਆ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਦੀਪ ਹਰਿਆਣਾ ਪੁਲੀਸ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਟੀਮ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ‘ਸੰਦੀਪ

ਸਾਡੇ ਪੁਲੀਸ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਇੱਕ ਮਿਹਨਤੀ ਏਐਸਆਈ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਈਬਰ ਸੈੱਲ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ।’

ਇਹ ਘਟਨਾ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਆਈਪੀਐਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਾਈ ਪੂਰਨ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ, ਜਿਸਦੀ 7 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਥਿਤ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਪਟਿਆਲਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਰਾਜੇਆਣਾ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਧਾਮੀ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਇੱਕ ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਅੱਜ ਕੇਂਦਰੀ ਪਟਿਆਲਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ

ਯਾਫ਼ਤਾ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਲਗਪਗ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਚੱਲੀ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਮੀ ਬਾਹਰ ਮੌਜੂਦ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਉਥੋਂ ਚਲੇ ਗਏ। ਧਾਮੀ ਤੇ ਰਾਜੇਆਣਾ ਦਰਮਿਆਨ ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ

ਕੀਤੀ ਗਈ। ਲਗਪਗ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਚੱਲੀ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਮੀ ਬਾਹਰ ਮੌਜੂਦ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਉਥੋਂ ਚਲੇ ਗਏ। ਧਾਮੀ ਤੇ ਰਾਜੇਆਣਾ ਦਰਮਿਆਨ ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ

ਹੋਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਜੇ ਕਰੀਬ ਦਸ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (ਐਸਜੀਪੀਸੀ) ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਵਧੀਕ ਡੀਜੀਪੀ (ਜੇਲ੍ਹਾਂ) ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਆਣਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਸੀ।

ਬਸਪਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਲੋਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੂੰ ਜਨਗਣਨਾ-2027 ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਸਬੰਧੀ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨਾਮ ਮੈਮੋਰੈਂਡ ਸੌਂਪਿਆ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਸ਼ਿਕਾ ਜੈਨ ਨੇ ਦਿੱਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 14 ਅਕਤੂਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਏ ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਈ ਪੁਰਨ ਕੁਮਾਰ IPS ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੌਂਪੀ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਕਈ ਦਿਨ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਵਾਈ ਪੁਰਨ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਰ

ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਤੇ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਰੜੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਵਾਉਣ, ਅਤੇ ਇਕ ਮਨੁੱਖੀ ਸੇਚ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਵਕੀਲ ਰਾਕੇਸ਼ ਕਿਸ਼ੋਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਵਲੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਜੱਜ (CJI) ਦੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭੈਣ ਕੁਮਾਰੀ

ਮਾਇਆਵਤੀ ਜੀ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਡਾਕਟਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਏਸੇ ਲੜੀ ਵਿਚ ਬਸਪਾ ਵਲੋਂ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਖੇ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਸੁਲਹਾਣੀ ਜਰਨਲ ਸਕੱਤਰ ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਅਸ਼ੋਕ

ਕਪਤਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਸਪਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਲੋਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨਾਮ ਮੈਮੋਰੈਂਡ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੁਟਾ ਸਿੰਘ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਰਸ਼ਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ, ਯੂਨਿਸ ਭੱਟੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਕੱਤਰ, ਸਰਬਣ ਸਿੰਘ ਪੀਰਾਂ ਵਾਲਾ ਹਲਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ, ਗਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਰੁਕਨਾ ਬੇਗੁ, ਮਿਸਰੀ ਲਾਲ , ਗੋਬਿੰਦਾ ਤੇ ਹੋਰ ਬਸਪਾ ਆਗੂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 14 ਅਕਤੂਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਹੁ ਸ਼ਿ ਆ ਰ ਪੁ ਰ (ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਹੁਗੜਾ) ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਸ਼ਿਕਾ ਜੈਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਅੱਜ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ ਜਨਗਣਨਾ-2027 ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਨਗਣਨਾ ਵਿਭਾਗ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਵਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ

ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇੰਚਾਰਜ ਅੰਕਿਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਜਨਗਣਨਾ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਸਰਕੂਲਰਾਂ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਢਾਂਚਾ, ਪੇਂਡੂ-ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਰਗੀਕਰਨ, ਬਾਹਰੀ ਵਿਕਾਸ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ

ਸਮੂਹੀਕਰਨ ਅਤੇ ਬੇਸ ਮੈਪ ਦੀ ਅਪਡੇਟਿੰਗ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅੱਪਡੇਟ ਕਰਨਾ ਜਨਗਣਨਾ-2027 ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ

ਆਸ਼ਿਕਾ ਜੈਨ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਾਂ ਅਤੇ ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਲੋੜੀਂਦੇ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੇਧੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਤਰੱਤ ਜਨਗਣਨਾ ਭਵਨ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਲੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਜਨਗਣਨਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੌਰਾਨ ਚਾਂਦੀ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜਿਆ; ਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਵੱਧ ਕੇ 1.85 ਲੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿੱਲੋ ਹੋਈ ਰੇੜ੍ਹੀ ਫੜੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹੋਈ ਜਿੱਤ, ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਰੇੜ੍ਹੀਆਂ ਲਗਵਾਈਆਂ!

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 14 ਅਕਤੂਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਧਨਤੇਰਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੋਨੇ ਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਅਸਮਾਨ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਚੁਨ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੁਨਿਆਰਿਆਂ ਵਲੋਂ ਭਾਰੀ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੌਮੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 2,850 ਰੁਪਏ ਵਧ ਕੇ 1.3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ 10 ਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਗਈਆਂ। ਚਾਂਦੀ ਵੀ 6,000 ਰੁਪਏ ਵਧ ਕੇ 1,85,000 ਰੁਪਏ

ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ (ਸਾਰੇ ਟੈਕਸਾਂ ਸਮੇਤ) ਦੇ ਜੀਵਨ ਭਰ ਦੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਪੰਜਵੇਂ ਦਿਨ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਚਿੱਟੀ ਧਾਤ ਪਿਛਲੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 1,79,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਸੀ। ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਰਾਫਾ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ 99.9 ਫੀਸਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ

ਵਾਲੀ ਕੀਮਤੀ ਧਾਤ 2,850 ਰੁਪਏ ਵਧ ਕੇ 1,30,800 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ 10 ਗ੍ਰਾਮ (ਸਾਰੇ ਟੈਕਸਾਂ ਸਮੇਤ) ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਜੋ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਦਿਨ ਸਮੇਂ 1,27,950 ਰੁਪਏ ਸੀ। 99.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਵਾਲਾ ਸੋਨਾ ਵੀ 2,850 ਰੁਪਏ ਵਧ ਕੇ 1,30,200 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ 10 ਗ੍ਰਾਮ (ਸਾਰੇ

ਟੈਕਸਾਂ ਸਮੇਤ) 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਜੋ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ 1,27,350 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ 10 ਗ੍ਰਾਮ ਸੀ। ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਰਾਫਾ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਹਿਣੇ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚੁਨ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਮੰਗ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਰੁਪਇਆ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਿਆ ਜੋ ਅੱਜ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 12 ਪੈਸੇ ਡਿੱਗ ਕੇ 88.80 ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ।

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 14 ਅਕਤੂਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਜ ਲਾ ਲਾ ਬਾ ਦ , 1 4 , ਅਕਤੂਬਰ (ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ):- ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਦੀ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਵਿਖੇ ਬਣੇ ਰੇੜ੍ਹੀ ਫੜੀ ਵਾਲਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ੈਡ ਵਿੱਚ ਰੇੜ੍ਹੀ ਫੜੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰੇੜ੍ਹੀਆਂ ਜਬਰੀ ਚੁਕਵਾਉਣ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਸੀਪੀਆਈ) ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ 16 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜਿੱਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਰੇੜ੍ਹੀ ਫੜੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰੇੜ੍ਹੀਆਂ ਲਵਾ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਬਜ਼ੀ ਅਤੇ ਫਰੂਟ ਵੇਚਣ ਲਈ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਲੜੀਵਾਰ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੁਝ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਕੱਲ ਤਿੱਖੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਕਿਰਤੀ ਗ਼ਰੀਬ ਰੇੜ੍ਹੀ ਫੜੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਗਾਤਾਰ

ਦੇ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਬਰੀ ਰੇੜ੍ਹੀਆਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਐਸਐਸਪੀ, ਉੱਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਲਈ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ

ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲੱਗ ਰਹੀਆਂ ਰੇੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਨਾ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤਿੱਖਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਆਪ ਉਹ ਖੁਦ ਅੱਗੇ ਆ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰੇੜ੍ਹੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਗੀਆਂ। ਮਿਥੇ ਐਕਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਬੜੇ ਹੀ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ੈਡ ਬੱਲੇ ਰੇੜ੍ਹੀਆਂ ਲਗਵਾ ਕੇ ਰੇੜ੍ਹੀ ਫੜੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਲਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਸ੍ਰ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਚੰਗਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਰੇੜ੍ਹੀ ਫੜੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਪੱਕਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਲਈ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਪੱਕਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣਗੇ। ਰੇਹੜੀ ਫੜੀ ਉਜਾੜੇ ਦੇ ਪੀੜਤ ਆਗੂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੰਨੀ ਹਾਂਡਾ, ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਕੁੱਲ ਹਿੰਦ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਿੰਦਰ

ਢੰਡੀਆਂ, ਕਿਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਰੋਸ਼ਮ ਮਿੱਡਾ, ਜ਼ਿਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ, ਬੀ ਕੇ ਯੂ ਡਕੌਂਦਾ (ਬੁਰਜ ਗਿੱਲ) ਦੇ ਜ਼ਿਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੇਗਾ ਸਿੰਘ, ਬੀ ਕੇ ਯੂ ਡਕੌਂਦਾ ਧਨੋਰ ਦੇ ਸੂਬਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰੀਸ਼ ਨੱਢਾ, ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਦੀਪ ਮੌਲਵੀ ਵਾਲਾ, ਬੀ ਕੇ ਯੂ ਉਗਰਾਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅੱਤਰ ਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੰਬੋਜ, ਕੰਨਸਟਰਕਸ਼ਨ ਵਰਕਰ ਐਂਡ ਲੇਬਰ ਯੂਨੀਅਨ ਰਜਿ ਏਟਕ ਦੇ ਸੂਬਾ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਪਰਮਜੀਤ ਢਾਬਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਕਿਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਤੇ ਡਾਕਾ ਨਹੀਂ ਵੱਜਣ ਦੇਣਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਸੱਤਾ ਪਿਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੁਰਮਨ ਢੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਜ ਆਪਣਾ ਐਕਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਹ ਰੇਹੜੀ ਫੜੀ ਵਾਲਿਆਂ ਤੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਦਾ ਜਬਰ ਕਰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਾ ਕਰਨ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਲੜਨ ਵਾਲੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਖਾਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਅੱਜ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਾਬਕਾ ਜੰਗਲਾਤ ਮੰਤਰੀ ਹੰਸਰਾਜ ਜੋਸਨ, ਰਾਜ ਬਖਸ਼ ਕੰਬੋਜ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਡਿੱਬੀਪੁਰਾ ਅਤੇ ਬੀਜੇਪੀ ਵੱਲੋਂ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਕਾ ਕੰਬੋਜ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਆਗੂ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੰਨਾ ਸੈਦੋਕੇ, ਸਰਬ ਭਾਰਤ ਨੌਜਵਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੀਤ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਭਜਨ ਛੱਪੜੀਵਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਬੋਗਾ ਝੰਗੜਭੈਣੀ, ਇਸਤਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਆਗੂ ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਢੰਡੀਆਂ, ਨਰੇਗਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਰਿੰਦਰ ਢਾਬਾਂ, ਭੱਠਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਆਗੂ ਸੰਦੀਪ ਜੋਧਾ, ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਨਿ ਉ ਲਾ , ਸੀ ਪੀ ਆ ਈ ਬਲਾਕ ਗੁਰੂ ਹਰਸਾਹੇ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਕਾਮਰੇਡ ਬਲਵੰਤ ਚੌਹਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਧਰਮ ਵਾਲਾ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਢਾ ਬਾਂ , ਬ ਲ ਵਿੰ ਦ ਰ ਮ ਹ ਲ ਮ , ਸੇ ਨਾ ਧੁਨਕੀਆਂ, ਤੇਜਾ ਅਮੀਰ ਖਾਸ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਬੰਗਲੂਰੂ ਦੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਦਿੱਗਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਸੱਦਾ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 14 ਅਕਤੂਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਈ ਤਰਜੀਹੀ ਸਥਾਨ ਦੱਸਦਿਆਂ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਉੱਘੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤੀ ਸੂਬੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਖੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਿੱਗਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿੱਘਾ

ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੰਗਲੂਰੂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਹੱਬ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿਲੀਕਾਨ ਵੈਲੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਮਹਾਨ ਗੁਰੂਆਂ, ਸੰਤਾਂ-ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕੋਲ ਇੱਕ ਅਮੀਰ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਹਾਦਰੀ, ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ

ਅਤੇ ਉਦਮੀ ਭਾਵਨਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਣ-ਕਣ ਵਿੱਚ ਸਮੇਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਅੰਨਦਾਤਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਖੜਗਭੁਜਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਿਹਨਤੀ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਸਮਰਪਣ ਅਤੇ ਲਗਨ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ

ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਉਦਮ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਲਗਾਤਾਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਫੂਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਉਦਯੋਗ-ਪੱਖੀ ਨੀਤੀਆਂ, ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ-ਪੱਖੀ ਮਾਹੌਲ ਸਦਕਾ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਸੂਬੇ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਖੁਸ਼ੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਾਲੇ ਮਾਹੌਲ ਨੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਹੁਲਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੀ ਦੂਰੀ : ਨਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਜੀ -

ਸੰਸਕਾਰ, ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਸਦਾ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਸਿਰਫ਼ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਧਾਰ, ਆਸਰੇ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਬੰਧ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਧ ਰਹੀ ਦੂਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਿਕ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ-

ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਅਤੇ ਸਮਾਰਟ ਡਿਵਾਈਸ ਦਾ ਅਸਰ ਬੱਚੇ ਹੁਣ ਸਮਾਰਟਫੋਨ, ਟੈਬਲੈਟ ਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿੱਚ ਅੱਜਿਆਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ, ਪਾਠ ਅਤੇ ਦੇਸਤੀ ਸਭ ਕੁਝ ਆਨਲਾਈਨ ਹੈ। ਇਹ ਡਿਜੀਟਲ ਦੁਨੀਆ ਨੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਆਸਤ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਮਾਪੇ ਦੇਵੇਂ ਨੌਕਰੀਪੇਸ਼ਾ ਹਨ। ਸਵੇਰੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਘਰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਥਕਾਵਟ ਕਾਰਨ ਉਹ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ-ਪੱਛਮੀ ਸੋਚ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਅਹੰਕਾਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ‘ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ’ ਵਾਲੀ ਸੋਚ ਪੈਦਾ ਕਰ

ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀਕਾਰਕਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਘਾਟ-ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਜ਼ਬਾਤ, ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਲਈ ਵਿਅਕਤਿਵਾਦੀ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਕਮੀ ਜਦੋਂ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ, ਦਿਲਚਸਪੀ ਅਤੇ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਤਾਲਮੇਲ ਵਿੱਚ ਟੁਟ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਉਮੀਦਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਮਾਪੇ ਬੱਚਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪੜਾਈ, ਕਰੀਅਰ ਜਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਮੀਦਾਂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਬੱਚੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਵਾਧੂ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਮ ਨੇ ਵਿ ਗਿ ਆ ਨ ਕ ਦਬਾਅ-ਇਸ ਦੂਰੀ ਕਾਰਨ ਬੱਚੇ ਇਕੱਲੇਪਨ, ਡਿਪ੍ਰੈਸ਼ਨ, ਗੁੱਸੇ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਚਿੰਤਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਤਨਹਾਈ-ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਬੱਚੇ ਵੱਡੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਇਹ ਸੋਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਖਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਟੁਟ-ਫੂਟਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੂਰੀ ਕਾਰਨ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਲੜਾਈ, ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਵਿਛੋੜੇ ਆਮ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ-ਜਦ ਬੱਚੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਵਧੀਆ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਕਾਰ, ਸਤਕਾਰ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਘੱਟ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੂਰੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ

ਦੇ ਉਪਾਅ

ਗੁਣਵੱਤਾਪੂਰਨ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣਾ, ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦਿ ਖਾ ਉਣ । ਡਿ ਜੀ ਟ ਲ ਡਿਵਾਈਸ ਤੋਂ ਵਿਰਾਮ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਐਸਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਜਦੋਂ ਸਭ ਜਣੇ ਫੋਨ ਆਦਿ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਮਿਲ ਕੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਜਾਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ। ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਦੇਸਤੀ, ਪੜਾਈ ਜਾਂ ਦਿਲਚਸਪੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ। ਆਤਮ-ਮਨਨ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ

ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਆਤਮ-ਮਨਨ ਕਰਨ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਉਹ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸੋਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ, ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਲਈ ਸਨਮਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਂਝੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ -ਕੁਝ ਕੰਮ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣਾ, ਖੇਡਣਾ, ਟੀਵੀ ਦੇਖਣਾ ਜਾਂ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਮਦਦ ਲੈਣੀ ਜੇਕਰ ਸੰਬੰਧ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਥੈਰੇਪੀ ਜਾਂ ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸਿਰਫ਼ ਪਰਿਵਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮੀਡੀਆ, ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਨਿਭਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੁੱਲਾਂ

ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਕਾਲਜ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦਿਰੋਣ (ਬਠਿੰਡਾ), ਪੇਸ਼ਕਸ਼ - ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ ਵਿੱਕੀ ਕੋਟਗੁਰੂ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੀ ਦੂਰੀ

ਦੀ ਮਹੱਤਾ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧਾਉਣ। ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਮਾਪੇ-ਅਧਿਆਪਕ ਮਿਲਾਪ, ਸੰਸਕਾਰਕ ਕਾਰਜ, ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕਲਾਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੂਰੀ ਇੱਕ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਠੀਕ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਦੇਵੇਂ ਪੱਖ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ। ਗੱਲਬਾਤ, ਪਿਆਰ, ਸਨੇਹ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਪੱਲੇ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਅਸੀਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਸਾਰੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੂਰੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਨੇੜਤਾ ਨਾਲ ਇਸਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਖਿੜੇ ਗੁਲਾਬ ਨੂੰ ਪਾਣੀ, ਧੁੱਪ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਓਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਧੀਰਜ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

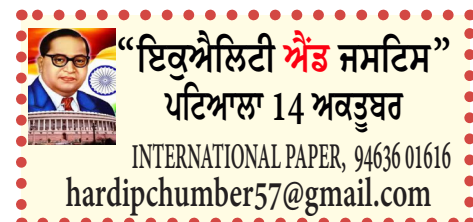
ਫਿਲੌਰ/ਅੱਪਰਾ, 14 ਅਕਤੂਬਰ (ਦੀਪਾ)- ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮਿਸ਼ਨ ਅੱਪਰਾ ਵੱਲੋਂ ਨਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਜੀ ਦੇ 350 ਸਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸ਼ਹੀਦ ਚੇਤਨਾ ਮਾਰਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅਕਾਲਸਰ ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਛੇਵੀਂ ਪਿੰਡ ਲਾਂਦੜਾ ਤੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੰਡਾ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬਾ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿੰਡ ਥਲਾ ਤੱਕ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਛਤਰ ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਹੀਦੀ ਚੇਤਨਾ ਮਾਰਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅਕਾਲਸਰ ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਛੇਵੀਂ ਪਿੰਡ ਲਾਂਦੜਾ ਤੋਂ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਵਿੱਚ ਆਰੰਭ

ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਲਾਂਧੜਾ, ਪਾਲ ਨੇ, ਪਾਲਕਦੀਮ, ਕੰਗ ਜਗੀਰ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਭਾਈ ਬਾਲਾ ਸਾਹਿਬ, ਪਿੰਡ ਜੱਜਾ ਖੁਰਦ, ਸਮਰਾੜੀ, ਅੱਪਰਾ, ਲੋਹਗੜ, ਗੜੀ ਮਹਾ ਸਿੰਘ, ਕਟਾਣਾ, ਤੁਰਾਂ, ਛੋਕਰਾਂ, ਮੋਰੋ, ਚੱਕ ਮਜਾਰਾ, ਦਿਆਲਪੁਰ, ਮੰਡੀ, ਚੱਕ ਸਾਹਬੂ, ਭਾਰ ਸਿੰਘਪੁਰ, ਬੰਸੀਆਂ, ਥਲਾ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬੰਡਾ ਸਾਹਿਬ ਪਿੰਡ ਥਲਾ ਵਿਖੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਢਾਡੀ ਜਥਾ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖਾਖੜਖੇੜੀ ਅਤੇ ਗਿਆਨੀ ਸਤ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰ ਇਤਿਹਾਸ

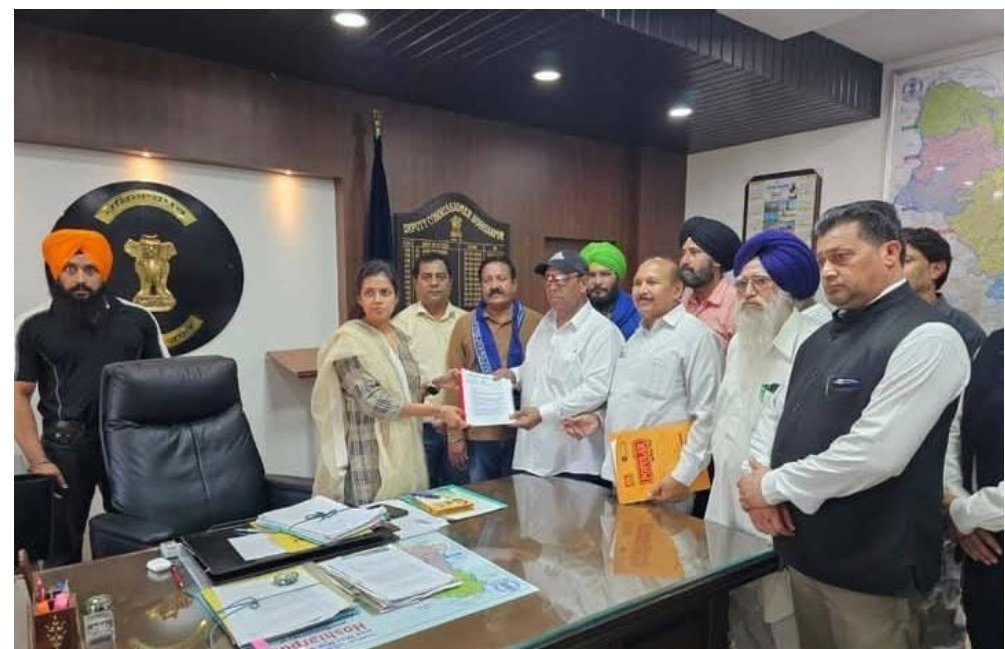
ਸਰਵਣ ਕਰਵਾਇਆ। ਸਮਾਪਤੀ ਮੌਕੇ ਗਿਆਨੀ ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੰਡਿਆਲਾ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਲਗਾਏ ਗਏ। ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਸਮੂਹ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਤਸਾਹ ਨਾਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਵੀ ਲਿਆ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕਥਾ ਵਾਚਕ ਭਾਈ ਦਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਗਤਾਂ ਹਾਜਰ ਸਨ।

Y ਪੂਰਨ ਕੁਮਾਰ ਆਈਪੀਐਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਲਈ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰੀ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਰੋਸ ਧਰਨਾ,

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ(ਚਰਨਜੀਤ ਸੱਲਾਂ)ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾਕਟਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਆਈ ਪੀ. ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ, ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਐਮਐਲਏ ਅਤੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਉਤਪੀੜਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਆ ਤਾਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ, ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦਾ, ਝੁੱਗੀਆਂ ਝੋਪੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਹੋਵੇਗਾ.....? ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਐਫਆਈਆਰ ਚ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਤੁਰੰਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਏਕਤਾ ਹੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਰਾਸਤਾ:-- ਬਸਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾਕਟਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ

ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ

ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੂਬਾ ਇੰਚਾਰਜ ਚੌਧਰੀ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਔਰ ਸਾਹਿਬ ਕਾਂਸ਼ੀਰਾਮ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਭੈਣ ਕੁਮਾਰੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖਾਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ DC ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਟੇਟ ਇੰਚਾਰਜ ਚੌਧਰੀ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ

ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਸਿੱਧੂ, ਸੂਬਾ ਸਕੱਤਰ ਸਰਦਾਰ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਪੁਰੀ, ਸੂਬਾ ਸਕੱਤਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਲਜੀਤ ਰਾਏ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਮ ਨਾਥ ਬੈਂਸ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਧਰਮਿੰਦਰ ਦਾਦਰਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਜਾਰਾ ਡਿੰਗਰੀਆਂ, ਦਿਨੇਸ਼ ਪੰਧੂ, ਸਰਪੰਚ ਜਗਮੋਹਨ ਸੱਜਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਨਵੀਨਰ BVE, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇੰਚਾਰਜ ਮਦਨ

ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇੰਚਾਰਜ ਐਡਵੋਕੇਟ ਪਲਵਿੰਦਰ ਲਾਡੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇੰਚਾਰਜ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੀਮ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇੰਚਾਰਜ ਬੰਟੀ ਬਾਜ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਹਲਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਜੀਤ ਮਹਿਮੀ, ਚੰਬੇਵਾਲ ਹਲਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਯਸ਼ ਪਾਲ ਭੱਟੀ, ਹਲਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੜਸ਼ੰਕਰ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਸੂਨੀ, ਹਲਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਸੂਹਾ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਖੇਰਾਬਾਦ, ਹਲਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਬੂਟਾ ਰਾਮ, ਵਿਜੇ ਖਾਨਪੁਰੀ, ਰਕੇਸ਼ ਕਿੱਟੀ, ਸੱਤਪਾਲ ਬਡਲਾ, ਅਮਰਨਾਥ ਕੋਟਲਾ, ਸਾਭੀ ਸਤੋਰ, ਲੈਬਰ ਰਾਮ ਝਮਟ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੇਨਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿਕਰੀ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੀਕਰੀ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਬੱਧਣ, ਵਿਜੇ ਬਸੀ ਖਵਾਜ਼, ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਲਾ ਸਰਪੰਚ, ਰਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ BVE, ਸਤਪਾਲ ਢਾਡਾ ਆਦਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ। ਸਾਰੇ ਆਏ ਹੋਏ ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ,

ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਭਾਸ਼ਣ ਤੋਂ ਕਾਲ ਰਹਿਤ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਸਬਕ

11 ਫਰਵਰੀ, 1936 ਨੂੰ, ਅਹਿਮਦਨਗਰ ਵਿੱਚ, ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸਦਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ‘ਅਛੂਤ ਯੁਵਾ ਸੰਗਠਨ’ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਐਲਾਨ ‘ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਸੀ। ਇਸ ਤਣਾਅ - ਇੱਕ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਏਜੰਡੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਇੱਛਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ - ਨੇ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੂੰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ, ਰਣਨੀਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ‘ਤੇ ਇੱਕ ਡੂੰਘੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ, ਅੱਜ ਵੀ ਓਨੇ ਹੀ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਥਪੂਰਨ ਤਬਦੀਲੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬਲੂਪ੍ਰਿੰਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਪਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਭਾਸ਼ਣ ਤੋਂ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਤਬਦੀਲੀ, ਭਾਈਚਾਰਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਆਧੁਨਿਕ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਲਈ ਕਾਲ ਰਹਿਤ ਸਬਕ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

1. ਸਿਧਾਂਤ 1: ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਪ੍ਰਗਤੀ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਅਕਸਰ ਰਣਨੀਤਕ ਧੀਰਜ ‘ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ—ਯਾਨੀ ਕਿ, ਤੁਰੰਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ। ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਭਰਮ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਅਕਸਰ ਸਭ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦੀ ਨੀਂਹ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ “ਕੋਈ ਹਾਸ਼ੇਹੀਣਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ” ਅਤੇ “ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ” ਸੀ। ਇਸ ਜ਼ਰੂਰੀਤਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦੇ ਹੋਏ, ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਰਣਨੀਤਕ ਨੁਸਖਾ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਹੌਲੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਲਈ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸੱਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਇਹ ਉਮੀਦ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਸਟਰਫੁੱਲ ਸਬਕ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ, ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰਸ਼ੀਲ ਨੇਤਾ ਵਜੋਂ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ।

ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕਮਾਂਡਰ ਫੌਜ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਸੈਨਿਕਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ, ਅਧਾਹਜ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਵੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਰੂਪਕ ਹੈ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿ “ਅਣਜਾਣ, ਅਨਪੜ੍ਹ, ਜਾਂ ਡਰਪੋਕ” ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਣ। ਉਸਦੇ ਲਈ, ਸੱਚੀ ਤਰੱਕੀ ਕੁਝ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਛਾਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੂਰੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੇ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਦ੍ਰਿੜ ਕਦਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਪੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਰਣਨੀਤਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੋਵੇਂ ਸੀ।

ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ: ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਅੱਜ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਲਈ ਡੂੰਘਾ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਪੁਨਰਗਠਨ, ਨਵੀਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ, ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰਕ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਤਸ਼ਾਹੀ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੀ ਗਤੀ ‘ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਮਾਂਡਰਾਂ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਪੜ੍ਹਾਅਵਾਰ ਲਾਗੂਕਰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਰੋਧਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਫੀਡਬੈਕ ਚੈਨਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਪੈਮਾਨੇ ‘ਤੇ ਲਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ - ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਕਿ ਪੂਰੀ ਫੌਜ ਇਕੱਠੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕੇ। ਇਹ ਪਹੁੰਚ ਨਾ

ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ: ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਰਣਨੀਤਕ ਖਾਕਾ

ਇੰਜੀ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ

ਸਿਰਫ਼ ਵਧੇਰੇ ਟਿਕਾਉ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਏਕਤਾ ਵੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

2. ਸਿਧਾਂਤ 2: ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵਿਵਹਾਰਕਤਾ ਇਸਦੀ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਹੋਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ‘ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬਾਹਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ‘ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਇੱਕ ਰਣਨੀਤਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਗਠਨ ਬਾਹਰੀ ਏਜੰਡਿਆਂ ਅਤੇ ਦਬਾਅ ਲਈ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਨਿਦਾਨ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਮੂਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੱਚੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ “ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਤੇ ਹਰ ਚੀਜ਼ ‘ਤੇ ਆਪਣੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਛੱਡ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।” ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਵਿੱਤੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਲਈ ਵੀ ਸੀ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਬਾਹਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਿੱਚ ਲੁਕੇ ਖ਼ਤਰੇ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਦਮਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਰਣਨੀਤਕ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ - ਜਿੱਥੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ‘ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਬਣਾ ਕੇ ਬੇਅਸਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਹਨ।

ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜ਼ੁਲਮ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਉਹੀ ਸਮੂਹ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ “ਲਾਲਚ ਦੁਆਰਾ” ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਦਰਸਾਇਆ: “ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸ ਜਾਂਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਕਠਪੁਤਲੀ ਬਣ ਜਾਓਗੇ।” ਦਮਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਰਣਨੀਤਕ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ - ਜਿੱਥੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ‘ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਬਣਾ ਕੇ ਬੇਅਸਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਹਨ।

ਇਹ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਚਿੱਤਰ ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਗੁਆ ਬੈਠੋਗੇ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਗੁਲਾਮ ਬਣ ਜਾਓਗੇ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਲਈ, ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਕੋਈ ਲਗਜ਼ਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਇਹ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ।

ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਦਰਭਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ: ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਅੱਜ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੈਰ-ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਫੰਡਿੰਗ ਮਾਡਲ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਾਨ-ਸੰਚਾਲਿਤ ਏਜੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਟਾਰਟਅੱਪਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੁੱਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਨਾ ਭੁੱਲਣ। ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਗੱਠਜੋੜ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਗਠਨ ਆਪਣੇ ਮਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਤੀ ਸੱਚਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਨੈਤਿਕ ਬੁਨਿਆਦ ‘ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਉਸਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ।

3. ਸਿਧਾਂਤ 3: ਨੈਤਿਕ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਨੀਂਹ

ਨੈਤਿਕ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਧੂਰੀ ਹੈ। ਬਾਹਰੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅੰਦਰੂਨੀ ਨੈਤਿਕ ਕੰਪਾਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਧੁੰਦਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਰਣਨੀਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ, ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਮਹਾਭਾਰਤ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਿਆਖਯ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਗੂੰਜਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੱਤੀ:

ਕੌਰਵ-ਪਾਂਡਵ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ, ਭੀਸ਼ਮ ਅਤੇ ਦ੍ਰੋਣ ਕੌਰਵਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਲੜੇ ਸਨ। ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸੱਚ ਪਾਂਡਵਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਉਹ ਇਸ

ਗੱਲ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਕੌਰਵਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੂਣ ਖਾ ਲਿਆ ਸੀ।

ਕੌਰਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੌਤਿਕ ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਲਈ

ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਇੱਕ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚੋ ਜੋ ਤੁਹਾਡੀ ਨੈਤਿਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਵੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬੇਅਸਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਮੇਲ ਅਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਰਣਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।

4. ਸਿਧਾਂਤ 4: ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਏਕਤਾ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ

ਕਿਸੇ ਅੰਦੋਲਨ ਜਾਂ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਇਸਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਏਕਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਰਣਨੀਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ, ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਖੰਡਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸੰਚਾਲਨ ਜੋਖਮ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ - ਇੱਕ ਖ਼ਤਰਾ ਜੋ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਰਣਨੀਤਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ: “ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵੱਖਰੇ ਅਦਾਰੇ ਸ਼ੁਰੂ ਨਾ ਕਰੋ।” ਇਹ ਉਸਦੇ ਵਿਆਪਕ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਚੇਤਾਵਨੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੰਗਠਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਨੇਕ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੇ ਹੋਣ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ

ਸਥਿਤੀ ਬਣ ਗਈ। ਮੌਕੇ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕੁੱਝ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਕੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪੁਲੀਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਕਾਲਜ ਅੰਦਰ ਕਿਵੇਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਸਨ। ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਰਿਹਾ।

.....

ਬਠਿੰਡਾ: ਯੂਥ ਫੈਸਟੀਵਲ ਵਿੱਚ ਝਗੜੇ ਦੌਰਾਨ ਚੱਲੀ ਗੋਲੀ

ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਕਾਲਜ ਵਿਖੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਯੂਥ ਫੈਸਟੀਵਲ ਦੌਰਾਨ ਦੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਝਗੜੇ ਦੌਰਾਨ ਗੋਲੀ ਚੱਲਣ ਕਾਰਨ ਹਫੜਾ ਦਫੜੀ ਮਚ ਗਈ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਫਾਇਰ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਭਗਦੜ ਦੀ

ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਇੱਕ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚੋ ਜੋ ਤੁਹਾਡੀ ਨੈਤਿਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਵੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬੇਅਸਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਮੇਲ ਅਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਰਣਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।

4. ਸਿਧਾਂਤ 4: ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਏਕਤਾ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ

ਕਿਸੇ ਅੰਦੋਲਨ ਜਾਂ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਇਸਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਏਕਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਰਣਨੀਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ, ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਖੰਡਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸੰਚਾਲਨ ਜੋਖਮ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ - ਇੱਕ ਖ਼ਤਰਾ ਜੋ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਰਣਨੀਤਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ: “ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵੱਖਰੇ ਅਦਾਰੇ ਸ਼ੁਰੂ ਨਾ ਕਰੋ।” ਇਹ ਉਸਦੇ ਵਿਆਪਕ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਚੇਤਾਵਨੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੰਗਠਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਨੇਕ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੇ ਹੋਣ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ

ਸਿੱਟਾ: ਆਧੁਨਿਕ ਨੇਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸੰਸਲੇਸ਼ਣ

ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ 1936 ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ‘ਤੇ ਇੱਕ ਕਲਾਸਿਕ ਟੈਕਸਟ ਬਣਿਆ

.....

.....

.....

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ‘ਤੇ ਪੀ.ਐੱਸ.ਯੂ. ਦੀ ਆਗੂ ਪਾਇਲ ਨੇ ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜੋਤਿਸਨਾ ‘ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਦੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਇਸ ਖੇਤਰੀ ਮੇਲੇ ਲਈ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਲਜਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਖੁੱਲਾ ਸੱਦਾ ਦੇਣਾ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ

ਹੋਣਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਚਾਰ ਸਿਧਾਂਤ - ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਤਰੱਕੀ, ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ, ਨੈਤਿਕ ਅਖੰਡਤਾ, ਅਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਏਕਤਾ - ਸਿਰਫ਼ ਸਲਾਹ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਟੁਕੜੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਟਿਕਾਉ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਢਾਂਚਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ, ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨੈਤਿਕ ਅਖੰਡਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਏਕਤਾ ਰਣਨੀਤਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਇਸ ਪੂਰੇ ਇੰਜਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਸਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਟਿਕਾਉ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਾਭ ਸਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਵਿਖੰਡਨ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਢਾਂਚਾ ਬਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕਹੇ ਗਏ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅੱਜ ਵੀ ਓਨੇ ਹੀ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ। ਇਹ ਆਧੁਨਿਕ ਨੇਤਾਵਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਤਹੀ ਜਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਅਰਥਪੂਰਨ, ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਰਣਨੀਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ, ਨੈਤਿਕ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਟੁੱਟ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਜੋੜਦੀ ਹੈ।

.....

.....

.....

ਤੋਂ ਪੂਰੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਯੂਥ ਫੈਸਟੀਵਲ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਮੇਅਰ ਵੀ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ।

ਉਧਰ ਬਠਿੰਡਾ ਪੁਲੀਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸਾਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਗੁਲਾਮ ਭਾਰਤ ਦਾ ਮੰਨੂਵਾਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੰਨੂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀ ਮੰਨੂ ਸਿਮਰਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਣ ਵੰਡ ਕਰਕੇ ਦਲਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਨੀਵੀਂ ਜਾਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਸਭਨਾਂ ਸਮਾਜਿਕ, ਵਿੱਦਿਅਕ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਮੁੱਢਲੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁੱਲ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਮਸੀਹਾ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਨੇ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਗੋਲਮੇਜ਼ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਅਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਮੰਨੂਵਾਦੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਵਰਗੇ ਹਿੰਦੂ ਆਗੂ ਘੱਟ ਸਹਿਮਤ ਸਨ ਪਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਦੀ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਮੰਨ ਲਈ ਸੀ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਅਜ਼ਾਦੀ ਉਪਰੰਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ । ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਦਲਿਤ ਲੋਕ ਅੱਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਾਰੇ ਰਾਖਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ । ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅੱਜ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਸਿਰਫ਼ ਖੁਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਗੋਂ ਅਧਿਆਪਕ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਤੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਬਣ ਕੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਹ ਅੱਜ ਹਰ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਐਮ.ਐਲ.ਏ, ਐਮ.ਪੀ., ਮੰਤਰੀ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚ ਅਹੁੱਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਉੱਤੇ ਵੀ ਬੈਠ ਚੁੱਕੇ ਹਨ । ਅੱਜ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਖੁਦ ਹੀ ਇਨਸਾਫ਼

ਸਦੀਆਂ ਬੀਤ ਗਈ ਹੈਂ ਐਸੀ ਦਲਿਤ ਵਿਰੋਧੀ ਨਫ਼ਰਤੇ ਸਹਿਤੇ ਹੁਏ

ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਪਟਿਆਲਾ
86993 22704

ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੇ ਸਗੋਂ ਪ੍ਰਸਾਸ਼ਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਜੱਜ ਬਣ ਕੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ । ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅੱਜ ਭਾਰੀ ਦੁੱਖ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੱਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ ਉੱਚ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਉੱਚ ਅਹੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਬੈਠ ਤਾਂ ਗਏ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਫਸੋਸ ਕਿ ਅੱਜ ਫਿਰ ਮੰਨੂਵਾਦ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਉੱਤੇ ਭਾਰੂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਾਡੇ ਇਹੋ ਹੀ ਉੱਚ ਅਹੁੱਦਿਆਂ ਤੇ ਬੈਠੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਰਾਖੇ ਅੱਜ ਖੁਦ ਹੀ ਮੰਨੂਵਾਦੀ ਤੇ ਜਾਤੀ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਹੈ । ਇਸ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀਆਂ ਕੁੱਝ ਜਿਉਂਦੀਆਂ ਜਾਗਦੀਆਂ ਤਾਜ਼ਾ ਘਟਨਾਵਾਂ ਖਾਸ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹਨ । ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੋਜੂਦਾ ਦਲਿਤ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਮਾਨਯੋਗ ਬੀ.ਆਰ.ਗਵਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿੰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਭਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਾਕੇਸ਼ ਟਿਕੈਤ ਨਾਮ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਜੁੱਤੀ ਸੁੱਟੀ ਗਈ ਜੋ ਵੱਡੇ ਨਿਰਾਦਰ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ । ਫਿਰ ਇਸ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਉਛਾਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦੀ ਖਿੱਲੀ ਉਡਾਈ ਗਈ ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਇਹ ਹੋਈ ਕਿ ਗਵਈ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਵਕੀਲ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਇਸ ਨਾਲ ਜਾਤੀ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਉਛਾਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਵੱਧਿਆ ਅਤੇ ਦਲਿਤ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਜੋ ਆਪਣੇ ਜਾਤੀ ਨਿਰਾਦਰ ਵਿਰੁੱਧ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿਵਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣਗੇ । ਗਵਈ ਜੀ ਨਾਲ ਬੈਠਦੇ ਇੱਕ ਜੱਜ ਉੱਜਲ

ਭਈਆ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਰਵ ਉੱਚ ਕੋਰਟ ਦੀ ਤੌਹੀਨ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜੁੱਤੀ ਸੁੱਟਣ ਵਾਲਾ ਵਕੀਲ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਤੋਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ । ਜ਼ਰਾ ਸੋਚੋ ਕਿ ਇਹ ਕੈਸਾ ਅਤੇ ਕਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਹੈ, ਜਾਤੀ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ । ਦੂਜੀ ਤਾਜ਼ਾ ਘਟਨਾ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਅਫਸਰ, ਵਾਈ. ਪੂਰਨ ਕੁਮਾਰ, ਜੋ ਏ.ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਅਹੁੱਦੇ ਤੇ ਤੈਨਾਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਲਿਤ ਜਾਤੀ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਤੀ ਸੂਚਕ ਲਫਜ਼ਾ ਨਾਲ ਨਿਰਾਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਨਾ ਸੁਣੀ ਤਾਂ ਹੀਣ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ । ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੋਈ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਸਰਕਾਰ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਨ ਤੇ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਨੂੰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ੀ ਉੱਚ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ । ਇਸ ਬੇਨਿਸ਼ਾਫੀ ਵਿਰੁੱਧ ਹਰਿਆਣਾ, ਪੰਜਾਬ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਲਿਤ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ । ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਏ.ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਦੇ ਭਰਾ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਐਮ.ਐਲ.ਏ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਸੀ.ਐਮ. ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜੇ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਵਜੋਂ ਡੀ.ਸੀ. ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਲਈ

ਦਿਵਾਲੀ ਵਰਗਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਿਉਹਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ-

ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ 2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸਲਾਇਟ ਦੇ 9 ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਤੇ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਖੋਜ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਸ਼ਾਮਲ

ਨਾ ਹੀ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ

ਪਟਿਆਲਾ 14 ਅਕਤੂਬਰ- ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਛੇ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ ਰਿਟਾਇਰਡ ਵਰਕਰਜ਼ ਭਾਈਚਾਰਾ ਯੂਨੀਅਨ, ਏਟਕ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕਠੇ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ ਦੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਵੀ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਰਕੇ 3 ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਜੋਰਦਾਰ ਰੈਲੀ ਅਤੇ ਬਸ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਬਲਿਕ ਸਾਹਮਣੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਖੇ ਮਾਰਨ ਅਤੇ ਅਦਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਪਣਾਈਆਂ ਘਾਤਕ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਰੈਲੀ ਅਤੇ ਰੋਸ ਮੁਜਾਹਰੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਨ ਸਰਵ

ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ ਬੱਤਾ, ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦਾਤਾਰਪੁਰੀ, ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ (ਬੱਬੂ ਸ਼ਰਮਾ) ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਖਲੀਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਦੀ ਰੈਲੀ ਅਤੇ ਰੋਸ ਮੁਜਾਹਰੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 14 ਤਾਰੀਖ ਹੋਣ ਤੱਕ ਵੀ ਦਿਵਾਲੀ ਵਰਗਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਿਉਹਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਮੈਂਬਰੀਕਲ ਬਿੱਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਕਾਏ ਤਾਂ ਕੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ ਤੇ ਸੁਆਲ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ

ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਬਣ ਸਨ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਤਨਖਾਹ-ਪੈਨਸ਼ਨ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਦੁਆ ਸਕੇ ਹੋ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ 4 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਬਸ ਪੁਆ ਸਕੇ ਹੋ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ ਦਾ ਮੁਫਤ ਸਫਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਬਦਲੇ ਬਣਦਾ 500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਲਿਆ ਸਕੇ ਹੋ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਕਰਵਾ ਸਕੇ ਹੋ? ਅਤੇ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ 150 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਲਗਭਗ ਬਣਦੇ ਬਕਾਇਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਅਦਾ ਕਰਵਾ ਸਕੇ ਹੋ? ਜਦ ਕਿ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕੇ। ਸੁਆਲ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਰ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਇਸ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਸਿਵਾਏ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਦੇ ਹੋਰ ਕੀ ਫਾਇਦਾ

ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੋਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਿਵੇਂ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ 5-7 ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੱਸਣ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੀ.ਆਰ. ਟੀ.ਸੀ ਅਦਾਰੇ ਨੂੰ ਕੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਸਿਫਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਦੁਰਪ੍ਰਬੰਧ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਅਰਧ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜਮੀਨਾਂ ਵੇਚਣ ਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਵੀ ਅੱਤ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਬਸ ਸਟੈਂਡ ਵੇਚਣ ਦੀ ਅੱਜ ਦੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਖਬਰ ਬੇਹੱਦ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੈ। ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਣਖੀਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹਰਗਿੱਜ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਗੇ। ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅੱਜ ਦੇ ਜਬਰਦਸਤ ਰੋਸ ਅਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਲੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ

ਲੌਗੋਵਾਲ, 14 ਅਕਤੂਬਰ (ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ) - ਸੰਤ ਲੌਗੋਵਾਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਐਂਡ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ (ਸਲਾਇਟ), ਲੌਗੋਵਾਲ ਨੇ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡਾ. ਪ੍ਰੋ. ਮਨੀਕਾਂਤ ਪਾਸਵਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ, ਸਟੈਨਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ 2025 ਦੀ ਚੋਟੀ ਦੇ 2% ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਟੈਨਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ 2025 ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਚੋਟੀ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਵਾਲਾ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ‘ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ

ਸੂਚੀ ਸਟੈਨਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਗਿਆਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਐਲਸੇਵੀਅਰ ਬੀ.ਵੀ.ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨ-ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 22 ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ 174 ਉਪ-ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਮਿਆਰ ਹੈ। ਸਲਾਇਟ ਸੰਸਥਾ ਦੇ 9 ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਖੋਜ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ 2% ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਡਾ. ਪੀ.ਐਸ. ਪਨੇਸਰ, ਡਾ. ਸੀ.ਐਸ. ਰਿਆੜ, ਡਾ. ਧੀਰਜ ਸੂਦ, ਡਾ. ਅਸ਼ਵਨੀ ਅਗਰਵਾਲ, ਡਾ. ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਦਿਲੀਪ ਕੁਮਾਰ, ਡਾ. ਏ.ਕੇ. ਸਿੰਗਲਾ, ਅਤੇ ਡਾ. ਐਚ.ਆਰ. ਘਟਕ, ਜੋ ਕਿ ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਖੋਜ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਸਨ, ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲਿਆ। ਸਲਾਇਟ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡਾ. ਮਨੀਕਾਂਤ ਪਾਸਵਾਨ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ

ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਰੈਂਕਿੰਗ ਨਾਲੋਂ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਸਲਾਇਟ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਖੋਜ ਸਾਖ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਈਕਿਓਏਸੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਕਮਲੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੇ ਡੀਨ ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਵੀ ਭਰਵੀਂ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡਾ.ਮਨੀਕਾਂਤ ਪਾਸਵਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਖੋਜ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸਲਾਇਟ ਦੀ ਵਧਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਦੇਰੀ ਕੋਈ ਹਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ 18 ਅਕਤੂਬਰ 2025 ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਦੁਖਨਿਵਾਰਣ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਜਬਾਹਾ ਰੋਡ ਤੇ ਸਥਿਤ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕੋਠੀ ਦਾ ਘਿਰਾਉ ਕਰਕੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ

ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਤੁਰੰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਮੰਗਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ 3 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਨਾ, ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ 8240 ਨੰਬਰ ਦੀ ਗਿੱਟ ਅਨੁਸਾਰ

ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਣਾ। ਆਪਣੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀਆਂ 400 ਨਵੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਪਾਉਣੀਆਂ, ਨਵੇਂ ਸੋਧੇ ਟੀ.ਏ ਰੂਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੁਫਤ ਸਫਰ ਦੇ 500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਸੂਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪੇ-ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ

ਬਕਾਇਆ ਦੀ 150 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨਾ ਆਦਿ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਵਿੱਖੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਤਿੱਖੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

हमारी आजादी की लड़ाई बाकी है- बाबा साहेब

बाबा साहेब
कहते हैं

1935 के अधिनियमन लागू होने के बाद, भारतीय राष्ट्रीय कांग्रेस पार्टी ने 1937 में भारत के आधे राज्यों में सरकारें बनाईं और चतरवर्न के हिंदू लोगों ने 7 राज्यों के ब्राह्मण मुख्यमंत्री बनाए और मंत्री, विधायक और सांसद आदि भी बने। अब शासन, प्रशासन भारत चतरवर्न के लोगों के हाथों में था, फिर भी ये लोग खुद को अंग्रेजों का गुलाम मानते थे। 1947 में सत्ता परिवर्तन के बाद, अनुसूचित वर्ग के लोगों को लगभग वैसे ही समान अधिकार मिले जैसे कि ब्रिटिश शासन के दौरान चतरवर्न के हिंदुओं को थे। वर्तमान में अनुसूचित जाति के लोग मुख्यमंत्री, मंत्री, विधायक, सांसद बनते हैं, लेकिन वे अनुसूचित वर्ग के समाज के लोगों के समानता के अधिकारों को सुनिश्चित करवाने के लिए कुछ नहीं कर पा रहे।

सभी को दृढ़निश्चय और संगठित होकर आगे बढ़ना है*

मंगलवार तारीख 11 फरवरी, 1936 के दिन अहमदनगर में डाक्टर बाबासाहेब अम्बेडकर का भाषण हुआ। डाक्टर

बाबासाहेब के स्वागत में सभा बुलाई गई थी। इस सभा में 5000 से अधिक लोग उपस्थित थे। शहर के कुछ प्रमुख लोग भी उपस्थित थे। शुरुआत में कुछ स्थानीय अस्पृश्य नेताओं के भाषण हुए। उन्होंने डाक्टर बाबासाहेब के नेतृत्व में अपना पूरा विश्वास व्यक्त कर उनकी धर्म परिवर्तन की घोषणा पर अपनी सहमति प्रकट की।

बाबासाहेब ने अपने भाषण में कहा, “आज मैं धर्म परिवर्तन के बारे में बात करने के लिए यहां नहीं आया था। क्योंकि, इस सभा में एक ‘अस्पृश्य युवक संगठन’ का उद्घाटन करना ही मेरे यहां आने का उद्देश्य था। लेकिन आज आप लोग यहां इतनी बड़ी संख्या में बड़ी उत्कंठा से इकट्ठा हुए हैं, मैं आप सबको निराश नहीं कर सकता। मैं पहले ही आपको बताता हूं कि धर्म बदलना हंसी ठिठोली नहीं है। वह कोई तमाशा नहीं है। ढोलक बजाकर केवल गा-बजाकर करने जैसा वह कोई कार्यक्रम नहीं है। धर्मांतरण बहुत ही गंभीर विषय है। आप शायद नहीं जानते, लेकिन चार महीनों पहले जब मैंने सार्वजनिक रूप से धर्म परिवर्तन के बारे में कहा, मुझे इस बारे में लगातार सभी दृष्टिकोणों से सोचना पड़ रहा है। और यह बताने में मुझे गर्व महसूस होता है कि मैंने जो निश्चय व्यक्त किया है, उसके बारे में पछतावा करने की मुझे बिल्कुल जरूरत महसूस नहीं होती है। आपको भी इस सवाल पर पूरी गंभीरता से सोचना चाहिए। हर रोज पांच मिनट तक आप इस बारे में सोचें। अब स्वाभाविक रूप से एक प्रश्न उभर कर आता है कि अगर दृढ़ निश्चय हो ही

गया है, तो फिर उस पर अमल करने में देर क्यों ? इस बारे में आपको एक छोटा-सा दृष्टांत देना चाहूंगा। उस पर से आप जानेंगे कि इस प्रश्न को कितनी धीमी गति से हल किया जाना जरूरी है? सेनापति को जब डेरा उठा कर आगे बढ़ने का हुकम देना होता है उस समय हट्टे-कट्टे और जवान सैनिकों के बारे में ही सोच कर काम नहीं चलता है। उस वक्त जख्मी, अपाहिज या बीमार सैनिकों की भी उसे देखभाल करनी होती है। उन सबको साथ में ले चलना उसके लिए जरूरी होता है। निर्णय पक्का कर आगे बढ़ने का समय आया तब हममें से अज्ञानी, अशिक्षित या डरपोक लोग पीछे रहेंगे तो काम नहीं चलेगा। इसीलिए, सबको एक ही समय पर दृढ़ निश्चय के साथ आगे बढ़ना है।

अब आज के प्रमुख कार्य के बारे में बोलना हो तो, यहां युवाओं ने जो सेवा धर्म का उद्देश्य सामने रख कर इस संस्था की स्थापना की है तो मैं इसके लिए आपका अभिनंदन करना चाहूंगा। आपने जो कार्य शुरू किया है वह अनुकरणीय है। आपमें कई ऐसे लोग हैं, जो आपकी मदद के बगैर आगे नहीं बढ़ सकते।

इस काम में आप एक बात कभी ना भूलें कि प्वरित्र और शिक्षा के बिना इंसान इस दुनिया में कुछ भी हासिल नहीं कर सकता। दूसरी बात ध्यान में रखें कि आज आप स्वतंत्रता और स्वावलंबित्व पाने के लिए संघर्ष कर रहे हैं। इस युद्ध में अगर आप सफल होना चाहते हैं तो आप किसी और से मदद की अपेक्षा छोड़ कर पूरी तरह आपको स्वावलंबी होना चाहिए।

हरियाणा: साइबर सेल में तैनात ASI ने खुद को मारी गोली, वीडियो में IPS व IAS पर लगाए गंभीर आरोप, IPS वाई पून कुमार से जुड़ा है मामला!

वीडियो के अंत में संदीप भावुक नज़र आए। उन्होंने कहा, “मैं भगत सिंह का फैन हूं। भगत सिंह इसलिए नहीं गए थे कि ये भ्रष्टाचार और जातिवाद फैले। अगर अगले जन्म में भी आऊंगा, तो ऐसा ही बनूंगा। मैं भ्रष्टाचारी नहीं हूं।”

नई दिल्ली। हरियाणा के रोहतक ज़िले से एक सनसनीखेज़ मामला सामने आया है। साइबर सेल में तैनात ASI संदीप कुमार ने मंगलवार को खुद को गोली मारकर आत्महत्या कर ली। उनका शव लाहौत-धामड़ रोड स्थित एक खेत में बने मकान से बरामद हुआ। घटना स्थल से एक सुसाइड नोट और वीडियो रिकॉर्डिंग बरामद होने की बात कही जा रही है। हालांकि, पुलिस प्रशासन ने अब तक न तो वीडियो की प्रामाणिकता की पुष्टि की है और न ही सुसाइड नोट की। मरने से पहले बनाया वीडियो, लगाए भ्रष्टाचार के गंभीर आरोप संदीप कुमार ने मरने से

पहले एक वीडियो संदेश रिकॉर्ड किया, जो अब सोशल मीडिया पर वायरल हो चुका है। वीडियो में उन्होंने हरियाणा कैडर के दिवंगत IPS वाई पून कुमार और कुछ अन्य वरिष्ठ अधिकारियों पर भ्रष्टाचार, जातिगत भेदभाव और सत्ता संरक्षण के आरोप लगाए हैं। वीडियो में संदीप ने कहा- “मैं संदीप कुमार आपको एक सच्चाई से अवगत कराना चाहता हूं। सच्चाई की कीमत बहुत बड़ी होती है। भगत सिंह ने भी अपना त्याग किया था। आज मैं भी सच्चाई की आहुति देने जा रहा हूं।” उन्होंने दावा किया कि एक हत्या के मामले में 50 करोड़ रुपये की डील हुई थी, जिसके ज़रिए केंद्रीय मंत्री राव इंद्रजीत सिंह को बचाने की कोशिश की गई। इस आरोप ने पूरे हरियाणा पुलिस तंत्र को हिला दिया है। IPS पून कुमार ने बदनामी के डर से सुसाइड

किया

संदीप ने वीडियो में दिवंगत IPS वाई पून कुमार पर भी भ्रष्टाचार के आरोप लगाए। उनका कहना था कि पून कुमार को डर था कि उनके खिलाफ चल रही भ्रष्टाचार जांच से उनके परिवार की छवि को नुकसान पहुंचेगा, इसलिए उन्होंने सुसाइड कर लिया।

“जब इन्हें पता चला कि रिश्ततखोरी का मामला उजागर होने वाला है, तो परिवार की बदनामी से बचने के लिए उन्होंने आत्महत्या कर ली।”

संदीप ने यह भी दावा किया कि पून कुमार की पत्नी एक IAS अधिकारी हैं और परिवार की राजनीतिक पकड़ को बचाने के लिए पूरे तंत्र पर दबाव डाला गया।

संदीप ने अपने बयान में रोहतक के ईमानदार पुलिस

अधिकारी नरेंद्र बिजारणिया की तारीफ़ की और कहा कि भ्रष्ट अधिकारियों ने उन्हें परेशान किया क्योंकि वे उनके रास्ते की दीवार बन गए थे।

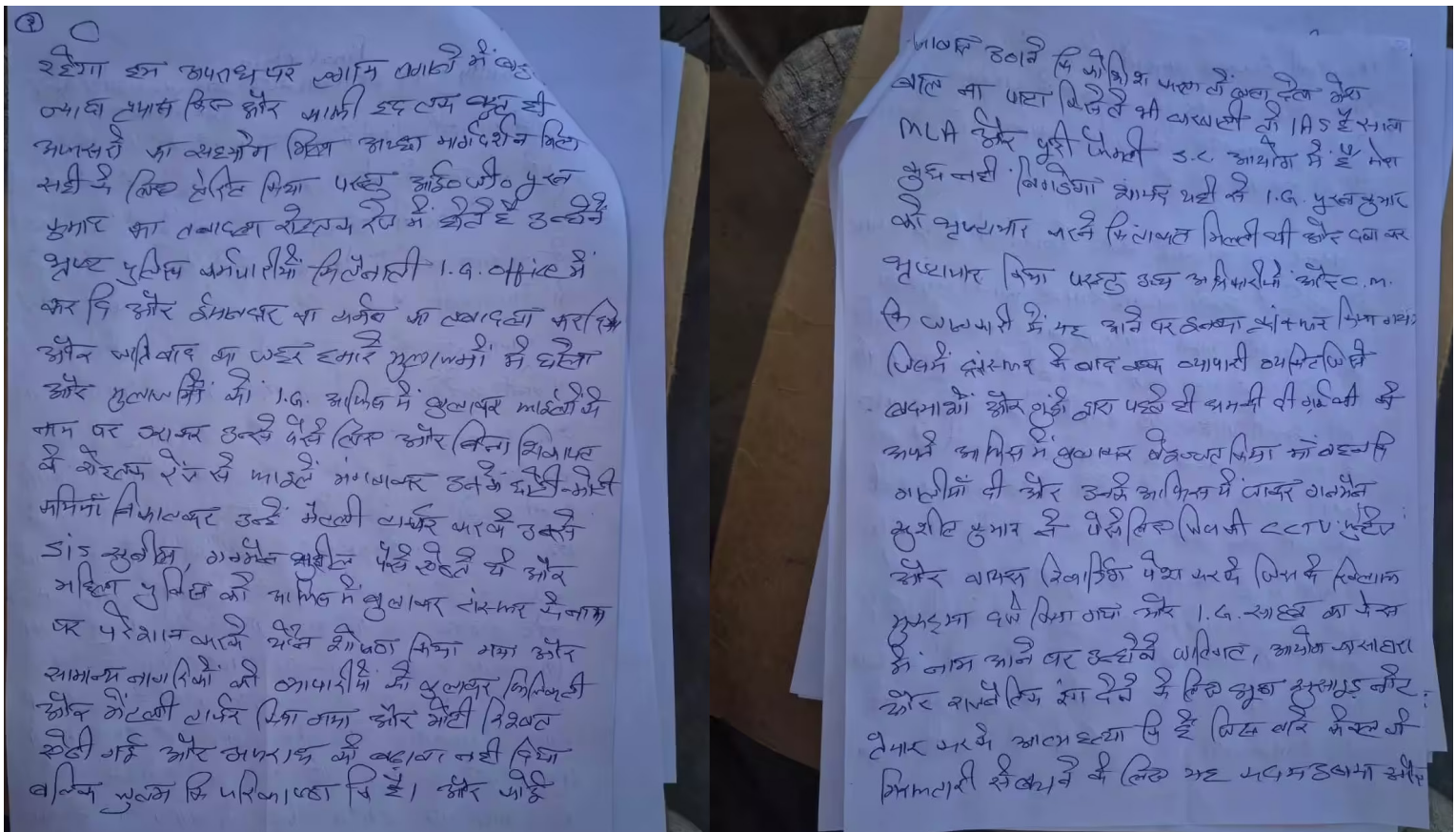
“बिजारणिया जैसे अफसर ईमानदारी से काम करते हैं। जब से IG ने चार्ज संभाला, उन्होंने जाति देखकर कर्मचारियों को हटाना शुरू किया और अपने भ्रष्ट लोगों को लगा दिया।”

संदीप का कहना था कि IG ने एक जातिवादी माहौल बना दिया था और रिश्ततखोरी की जड़ें पुलिस सिस्टम में गहराई तक जा चुकी हैं।

डैशबोर्ड में रखे गए रिश्तत के पैसे

संदीप ने अपने वीडियो में यह भी खुलासा किया कि सुनारिया इलाके से रिश्तत की रकम गाड़ी के डैशबोर्ड में रखकर भेजी गई थी, जो बाद में IPS पून कुमार तक पहुंची।

उन्होंने कहा, “सुशील कुमार और धर्मेन्द्र नामक लोग इस पैसे को लेकर गए थे। इसकी बेटा ने वो पैसे

लिए थे। जब उसे पता चला कि मामला खुल गया है, तो उसने आत्महत्या कर ली।”

इस दावे ने न केवल पुलिस बल्कि नौकरशाही जगत में भी हलचल मचा दी है।

IAS लॉबी DGP को हटाना चाहती है

संदीप ने आगे कहा कि हरियाणा के DGP बहुत ईमानदार अधिकारी हैं, लेकिन IAS लॉबी चाहती है कि उन्हें हटा दिया जाए ताकि वे मलाई खा सकें। उन्होंने कहा, “DGP बहुत ईमानदार आदमी हैं। IAS लॉबी ये चाहती है कि ये चले जाएं और हम मलाई खाएं। ये देश का नाश कर रहे हैं।”

उन्होंने अपनी जान देने को ‘सच्चाई की आहुति’

बताते हुए कहा कि जनता को अब भ्रष्टाचार और जातिवाद के खिलाफ जागना होगा।

मैं भगत सिंह का फैन हूं वीडियो के अंत में संदीप भावुक नज़र आए। उन्होंने कहा, “मैं भगत सिंह का फैन हूं। भगत सिंह इसलिए नहीं गए थे कि ये भ्रष्टाचार और जातिवाद फैले। अगर अगले जन्म में भी आऊंगा, तो ऐसा ही बनूंगा। मैं भ्रष्टाचारी नहीं हूं।”

पुलिस की जांच शुरू रोहतक पुलिस ने बताया कि मामले की जांच शुरू कर दी गई है। SP रोहतक, सुरेंद्र सिंह भौरिया ने कहा, “फिलहाल हम सभी तथ्यों की जांच कर रहे हैं। सुसाइड नोट और वीडियो की फॉरेंसिक जांच कराई

जाएगी। किसी निष्कर्ष पर पहुंचने से पहले प्रमाणिकता जरूरी है।” हालांकि, विभाग के भीतर यह चर्चा तेज़ है कि संदीप कुमार द्वारा लगाए गए आरोपों से पूरे पुलिस महकमे की साख पर सवाल उठे हैं।

दिवंगत IPS वाई पून कुमार मामला

बता दें कि हरियाणा कैडर के IPS वाई पून कुमार ने 7 अक्टूबर को आत्महत्या कर ली थी। उस समय भी यह मामला सुर्खियों में रहा था कि उन्होंने एक नोट में कुछ वरिष्ठ अधिकारियों के नाम लिखे थे, लेकिन पुलिस ने वह लिस्ट सार्वजनिक नहीं की। अब ASI संदीप कुमार की मौत और उनके वीडियो में किए गए खुलासों ने उस मामले को एक नई दिशा दे दी है।

डा. अम्बेडकर के नेतृत्व के सिद्धांत: संगठनात्मक परिवर्तन और सामुदायिक गतिशीलता के लिए एक रणनीतिक खाका

इंजी. हरदीप सिंह चम्बर

ऐतिहासिक भाषण से कालातीत नेतृत्व के सबक

11 फरवरी, 1936 को अहमदनगर में, डॉ. बी.आर. अम्बेडकर ने एक ऐसे भाषण का नेतृत्व किया जिसका घोषित उद्देश्य एक ‘अस्पृश्य युवक संगठन’ का उद्घाटन करना था। तथापि, उपस्थित पाँच हजार से अधिक लोगों की भीड़ धर्मांतरण की उनकी हालिया घोषणा पर चर्चा करने के लिए उत्सुक थी। इस तनाव—एक संगठनात्मक समारोह के निर्धारित एजेंडे और एक समुदाय की परिवर्तनकारी आकांक्षाओं के बीच—ने अम्बेडकर को नेतृत्व, रणनीति और सामाजिक परिवर्तन पर एक गहन प्रस्तुति देने के लिए प्रेरित किया। उनके शब्द, जो मुक्ति के लिए संघर्ष कर रहे एक समुदाय को दिए गए थे, आज भी उतने ही प्रासंगिक हैं और किसी भी सार्थक परिवर्तन पहल का नेतृत्व करने के लिए एक खाका प्रदान करते हैं। यह दस्तावेज़ अम्बेडकर के इस ऐतिहासिक भाषण से चार मुख्य नेतृत्व सिद्धांतों का विश्लेषण करता है, जो संगठनात्मक परिवर्तन, सामुदायिक गतिशीलता और नैतिक नेतृत्व में रुचि रखने वाले आधुनिक पेशेवरों के लिए कालातीत सबक प्रदान करते हैं। यह विश्लेषण सोची-समझी गति और समावेशी प्रगति के महत्वपूर्ण सिद्धांत से शुरू होता है।

1. सिद्धांत 1: सोची-समझी गति और समावेशी प्रगति

किसी भी महत्वपूर्ण संगठनात्मक परिवर्तन की सफलता अक्सर रणनीतिक धैर्य पर निर्भर करती है—अर्थात्, तात्कालिक परिणामों के प्रलोभन का विरोध करते हुए दीर्घकालिक स्थिरता के लिए सोच-समझकर कदम उठाने की क्षमता। जल्दबाजी में की गई कार्रवाई प्रगति का भ्रम पैदा कर सकती है, लेकिन यह अक्सर सबसे कमजोर हितधारकों को पीछे छोड़ देती है, जिससे पहल की नींव ही कमजोर हो जाती है। डॉ. अम्बेडकर ने इस सिद्धांत को तब स्पष्ट किया जब उन्होंने धर्मांतरण के गंभीर मुद्दे को संबोधित किया।

उन्होंने इस विषय को अत्यंत गंभीरता के साथ प्रस्तुत करते हुए जोर दिया कि यह “हंसी ठिठोली नहीं है” और “बहुत ही गंभीर विषय है”। इस तात्कालिकता को स्वीकार करते हुए, अम्बेडकर का रणनीतिक नुस्खा एक शक्तिशाली दृष्टांत के माध्यम से जानबूझकर धीमी गति का तर्क देना था। यह केवल समावेशिता का आह्वान नहीं था; यह अपेक्षा प्रबंधन में एक उत्कृष्ट पाठ था जिसने उन्हें योजना बनाने के लिए महत्वपूर्ण समय दिया, विरोधियों द्वारा जल्दबाजी के आरोपों का मुकाबला किया और एक विचारशील नेता के रूप में उनके अधिकार को मजबूत किया।

सेनापति को जब डेरा उठा कर आगे बढ़ने का हुकम देना होता है उस समय हट्टे-कट्टे और जवान सैनिकों के बारे में ही सोच कर काम नहीं चलता है। उस वक्त जख्मी, अपाहिज या बीमार सैनिकों की भी उसे देखभाल करनी होती है। उन सबको साथ में ले चलना उसके लिए जरूरी होता है।

यह दृष्टांत समावेशी नेतृत्व का एक आदर्श रूपक है। अम्बेडकर का तर्क था कि एक समुदाय को एक साथ आगे बढ़ना चाहिए, यह सुनिश्चित करते हुए कि “अज्ञानी, अशिक्षित या डरपोर लोग” पीछे न रहें। उनके लिए, सच्ची प्रगति कुछ चुनिंदा लोगों की छलांग से नहीं, बल्कि पूरे समुदाय के एक साथ उठाए गए दृढ़ कदम से मापी जाती थी। यह एक नैतिक अनिवार्यता के साथ-साथ एक परिकलित रणनीतिक आवश्यकता भी थी।

आधुनिक संगठनात्मक निहितार्थ: यह सिद्धांत आज के नेताओं के लिए गहरा महत्व रखता है। कॉर्पोरेट पुनर्गठन, नई तकनीक को अपनाने, या सामुदायिक अभियान शुरू करने में, नेतृत्व को केवल सबसे उत्साही समर्थकों की गति पर ध्यान केंद्रित नहीं करना चाहिए। इसके बजाय, उन्हें सेनापति की तरह कार्य करना चाहिए। इसका अर्थ है चरणबद्ध कार्यान्वयन लागू करना, प्रतिरोधी हितधारकों के लिए समर्पित फीडबैक चैनल स्थापित करना और पूर्ण पैमाने पर लॉन्च से पहले लक्षित प्रशिक्षण कार्यक्रमों में निवेश करना—ये सभी कार्य सीधे तौर पर यह सुनिश्चित करने के समान हैं कि पूरी सेना एक साथ आगे

बढ़ सके। यह दृष्टिकोण न केवल अधिक टिकाऊ है, बल्कि यह संगठन के भीतर विश्वास और एकजुटता भी बनाता है, जो आत्मनिर्भरता की नींव रखता है।

2. सिद्धांत 2: आत्मनिर्भरता और स्वायत्तता की अनिवार्यता

किसी भी परिवर्तन आंदोलन की दीर्घकालिक व्यवहार्यता उसकी आत्मनिर्भरता की क्षमता पर निर्भर करती है। बाहरी समर्थन पर निर्भरता एक रणनीतिक कमजोरी पैदा करती है, जो संगठन को बाहरी एजेंडे और दबावों के प्रति संवेदनशील बनाती है। अम्बेडकर ने इस सिद्धांत का निदान अपने समुदाय की स्वतंत्रता और स्वावलंबन के संघर्ष के मूल में किया।

उन्होंने स्पष्ट रूप से सलाह दी कि सच्ची प्रगति के लिए, समुदाय को “किसी और से मदद की अपेक्षा छोड़ कर पूरी तरह आपको स्वावलंबी होना चाहिए”। यह केवल वित्तीय स्वतंत्रता का आह्वान नहीं था, बल्कि मनोवैज्ञानिक और रणनीतिक स्वायत्तता का भी आह्वान था। अम्बेडकर ने बाहरी सहायता में छिपे खतरे को पहचाना, विशेष रूप से जब यह उन लोगों से आती है जिन्होंने ऐतिहासिक रूप से दमनकारी व्यवस्था को बनाए रखा है। उन्होंने रणनीतिक सह-चयन के खतरे के प्रति आगाह किया—जहाँ परोपकार के रूप में प्रस्तुत किए गए प्रस्ताव वास्तव में एक आंदोलन को उसके उत्पीड़कों पर निर्भर बनाकर उसे निष्क्रिय करने के उपकरण होते हैं।

अम्बेडकर ने चेतावनी दी कि वही समूह जो दमन के लिए जिम्मेदार थे, वे नियंत्रण बनाए रखने के लिए “लालच देकर” सहायता की पेशकश कर सकते हैं। उन्होंने इस गतिशील के परिणाम को स्पष्ट रूप से चित्रित किया: “अगर आप इस मोहजाल में फँसेंगे, तो उनके पैर के घुंरु बन कर रह जाएंगे”।

यह शक्तिशाली छवि एक अधीनस्थ संबंध को दर्शाती है, जिसका प्रभावी अर्थ है कि आप अपनी स्वायत्तता खोकर फिर से गुलाम बन जाएंगे। अम्बेडकर के लिए, स्वायत्तता कोई विलासिता नहीं थी; यह मिशन की अखंडता को बनाए रखने के लिए एक आवश्यकता थी।

आधुनिक संदर्भों से जुड़ाव: यह सिद्धांत आज भी उतना ही प्रासंगिक है। गैर-लाभकारी संस्थाओं को ऐसे वित्तपोषण मॉडल विकसित करने चाहिए जो उन्हें दाता-चालित एजेंडे से बचाते हों। स्टार्टअप्स को निवेशक संबंधों को सावधानी से साधना चाहिए ताकि वे अपनी मूल दृष्टि न खो दें। राजनीतिक आंदोलनों को ऐसे गठबंधन बनाने से बचना चाहिए जो उनके मुख्य सिद्धांतों से समझौता करते हों। आत्मनिर्भरता यह सुनिश्चित करती है कि एक संगठन अपने मिशन के प्रति सच्चा बना रहे, जो उस नैतिक नींव पर आधारित है जिसकी उसे आवश्यकता है।

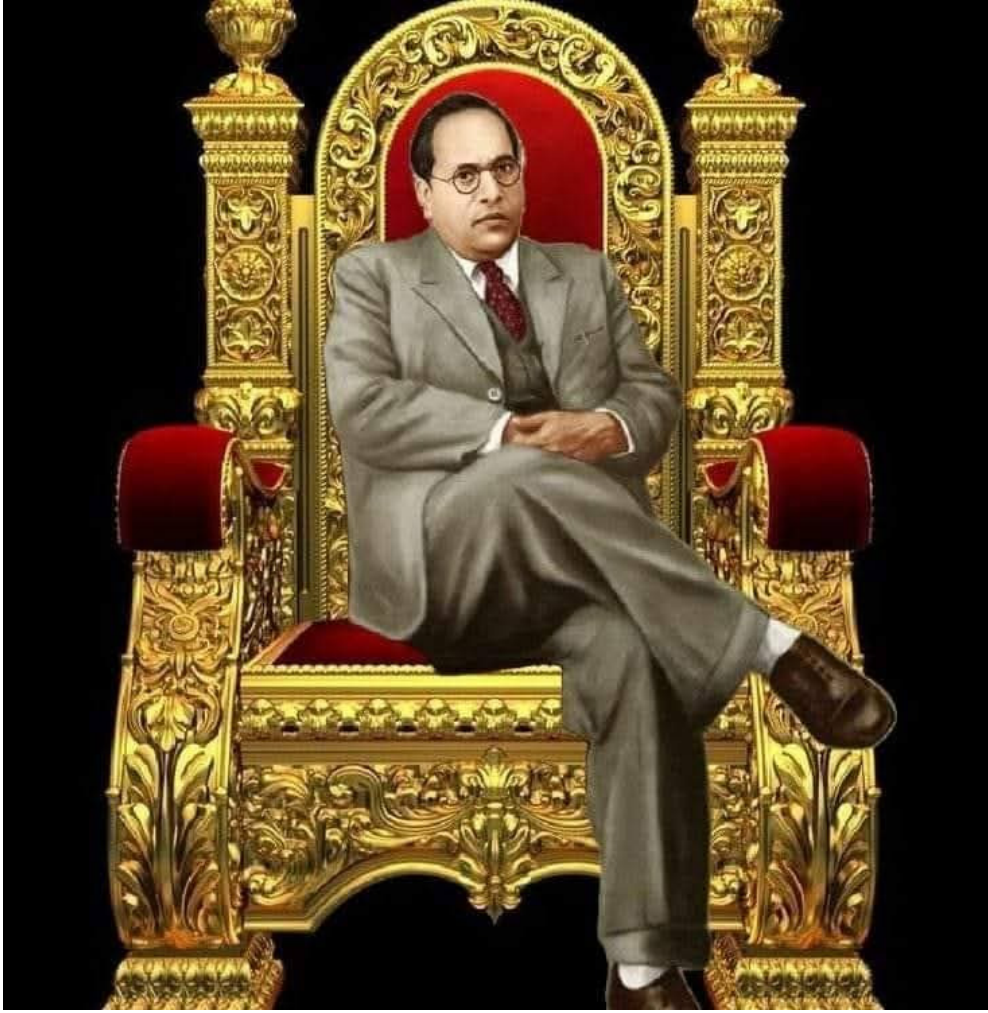
3. सिद्धांत 3: नैतिक अखंडता की नींव

आत्मनिर्भरता नैतिक स्पष्टता के बिना अधूरी है। नेतृत्व जो बाहरी निर्भरता से मुक्त है, उसे एक मजबूत आंतरिक नैतिक दिशा-निर्देश द्वारा निर्देशित होना चाहिए। डॉ. अम्बेडकर ने इस बात पर जोर दिया कि कैसे दायित्व और निर्भरता किसी व्यक्ति के नैतिक निर्णय को धूमिल कर सकते हैं, जिससे वे अपने विवेक के विरुद्ध कार्य करने के लिए मजबूर हो सकते हैं।

इस बिंदु को स्पष्ट करने के लिए, एक रणनीतिक दृष्टिकोण से, अम्बेडकर ने महाभारत से एक सार्वभौमिक रूप से प्रतिध्वनित होने वाला उदाहरण दिया:

कौरव-पांडवों के युद्ध में भीष्म और द्रोण कौरवों की तरफ से लड़े। न्याय और सत्य पांडवों की तरफ है। इसका उन्हें पूरा ज्ञान था फिर भी वे कौरवों का पक्ष छोड़ नहीं पाए क्योंकि उन्होंने उनका नमक खाया था।

कौरवों के प्रति उनकी भौतिक निर्भरता और निष्ठा ने उनकी

नैतिक दृढ़ विश्वास को समाप्त कर दिया, जिससे वे अन्याय के पक्ष में खड़े होने के लिए मजबूर हो गए। इस ऐतिहासिक दृष्टांत से, अम्बेडकर ने एक कालातीत और व्यावहारिक नैतिक निर्देश निकाला। उनका निष्कर्ष सरल लेकिन गहरा था: “किसी के सामने लज्जित होना पड़े ऐसा कुछ मत करो।” यह केवल शर्म से बचने का आह्वान नहीं है; यह एक सक्रिय रणनीति है जो नेताओं को ऐसे समझौतों से बचने के लिए मार्गदर्शन करती है जो उनकी अखंडता को कमजोर करते हैं।

आधुनिक नेतृत्व की दुविधाएं: आज के नेता लगातार ऐसी ही दुविधाओं का सामना करते हैं। वित्तीय निर्भरता एक कंपनी को नैतिक रूप से संदिग्ध प्रथाओं को नजरअंदाज करने के लिए

मजबूर कर सकती है। राजनीतिक दायित्व एक नेता को अपने घटकों के सर्वोत्तम हितों के खिलाफ मतदान करने के लिए प्रेरित कर सकते हैं। अम्बेडकर का सिद्धांत एक स्पष्ट मार्गदर्शक के रूप में कार्य करता है: ऐसे दायित्वों से बचें जो आपकी नैतिक स्वायत्तता से समझौता करते हैं। अम्बेडकर यह तर्क देते हैं कि नैतिक रूप से स्वतंत्र नेताओं का एक समूह भी तब तक अप्रभावी रहता है जब तक कि उनकी व्यक्तिगत अखंडता

एक एकजुट और केंद्रित संगठनात्मक रणनीति में परिवर्तित न हो।

4. सिद्धांत 4: केंद्रित एकता की रणनीति

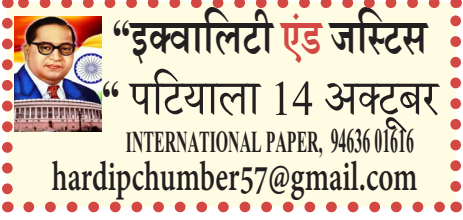
एक आंदोलन या संगठन की प्रभावशीलता सीधे उसकी आंतरिक एकता और सामंजस्य से संबंधित होती है। एक रणनीतिक दृष्टिकोण से, अम्बेडकर ने आंतरिक विखंडन को प्राथमिक परिचालन जोखिम के रूप में पहचाना—एक ऐसा खतरा जो संसाधनों को बर्बाद करता है, संदेश को कमजोर करता है, और अंततः मिशन को विफल कर देता है।

भाषण के समापन पर उन्होंने एक स्पष्ट और व्यावहारिक रणनीतिक निर्देश दिया: “अलग-अलग कई संस्थाएं शुरू न करें”। यह उनके व्यापक अनुभव पर आधारित एक कठोर चेतावनी थी। उन्होंने तर्क दिया कि कई संगठन, चाहे वे कितने भी नेक इरादे से बनाए गए हों, अनिवार्य रूप से:

...अलग-अलग संस्थाएं एक दूसरे के बीच फूट डालने के

.....

भूमि अधिकारों के लिए उबाल: रायधराना में दलित समुदाय की भूख हड़ताल

संगरूर जिले के गाँव रायधराना में सोमवार को दलित समुदाय ने एकजुट होकर सरकार के खिलाफ शांतिपूर्ण मगर प्रभावशाली विरोध दर्ज कराय़ा। पूरे गाँव ने चूल्हे ठंडे रखकर भूख हड़ताल की और नारेबाजी करते हुए कहा कि जब तक उनकी मांगें पूरी नहीं होतीं, यह संघर्ष जारी रहेगा।

प्रदर्शन का नेतृत्व दलित नेता सतगुर सिंह ने किया। उनकी अगुवाई में ग्रामीणों ने फैसला लिया कि अब रोजाना दो घंटों की प्रतीकात्मक भूख

हड़ताल आरंभ कर दिया जाएगा, ताकि सरकार तक उनकी आवाज़ लगातार पहुँचे। तीन प्रमुख मांगें रखीं: भूमि संघर्ष के दौरान दर्ज झूठे मामलों को रद्द किया जाए और गिरफ्तार दलित नेता को तुरंत रिहा किया जाए।

भूमि सीमांकन कानून को लागू किया जाए, ताकि समुदाय के अधिकार सुरक्षित रह सकें। हालिया बाढ़ में क्षतिग्रस्त

लिए ही कारण बनती हैं। और आखिर सब की सब नष्ट हो जाती हैं।

इसके बजाय, उन्होंने एक केंद्रीकृत और केंद्रित दृष्टिकोण की वकालत की: “पूरे जिले की केवल एक संस्था रहे”। इस मॉडल के रणनीतिक लाभ स्पष्ट हैं: संसाधनों का एकत्रीकरण, एक सुसंगत संदेश, और आंतरिक प्रतिद्वंद्विता में कमी। ऊर्जा बाहरी लक्ष्यों को प्राप्त करने की दिशा में निर्देशित होती है, न कि आंतरिक शक्ति संघर्षों में बर्बाद होती है।

आधुनिक संगठनात्मक डिजाइन पर अनुप्रयोग: यह सिद्धांत आज के सामाजिक आंदोलनों, उद्योग संघों और बड़े निगमों के लिए एक महत्वपूर्ण सबक प्रदान करता है। यह अतिव्यापी पहलों और आंतरिक प्रतिस्पर्धा के खतरों पर प्रकाश डालता है। एक छाता संगठन के तहत प्रयासों को समेकित करने, साइलो को तोड़ने और एक साझा उद्देश्य के आसपास टीमों को संरेखित करने से अधिक दक्षता और अधिक प्रभाव पैदा होता है। केंद्रित एकता केवल एक आदर्श नहीं है; यह स्थायी सफलता प्राप्त करने के लिए एक रणनीतिक आवश्यकता है।

निष्कर्ष: आधुनिक नेताओं के लिए सिद्धांतों का संश्लेषण

डॉ. बी.आर. अम्बेडकर का 1936 का भाषण नेतृत्व पर एक आदर्श पाठ बना हुआ है। इससे निकाले गए चार सिद्धांत—सोची-समझी गति और समावेशी प्रगति, आत्मनिर्भरता और स्वायत्तता, नैतिक अखंडता, और केंद्रित एकता—केवल अलग-अलग सलाह नहीं हैं, बल्कि एक स्थायी और प्रभावी संगठनात्मक परिवर्तन के लिए एक गतिशील ढांचा बनाते हैं। ये सिद्धांत अनुक्रम में काम नहीं करते, बल्कि एक परस्पर जुड़े, आत्मनिर्भर प्रणाली के रूप में कार्य करते हैं। केंद्रित एकता रणनीतिक रूप से उस नैतिक अखंडता के बिना असंभव है जिसे आत्मनिर्भरता सक्षम बनाती है। परिवर्तन के इस पूरे इंजन को सोची-समझी गति द्वारा शासित किया जाना चाहिए ताकि यह सुनिश्चित हो सके कि इसकी शक्ति स्थायी है और इसके लाभ सभी द्वारा साझा किए जाते हैं, जिससे उसी विखंडन को रोका जा सके जिससे यह ढांचा बचने का प्रयास करता है।

लगभग एक सदी पहले दिए गए ये शब्द आज भी उतने ही प्रासंगिक हैं। वे आधुनिक नेताओं को एक स्पष्ट मार्गदर्शिका प्रदान करते हैं जो सतही जीत से परे जाकर सार्थक, न्यायसंगत और स्थायी परिवर्तन का नेतृत्व करना चाहते हैं। अम्बेडकर की विरासत हमें याद दिलाती है कि सबसे शक्तिशाली नेतृत्व वह है जो रणनीतिक दूरदर्शिता, नैतिक स्पष्टता और अपने लोगों के प्रति अटूट प्रतिबद्धता को जोड़ता है।

उन्होंने कहा कि सरकार द्वारा दलित समुदाय के साथ किया जा रहा भेदभाव अब असहनीय हो चुका है।

गुरदास सिंह ने चेतावनी दी कि यदि सरकार ने जल्द कदम नहीं उठाए, तो यह विरोध एक राज्यव्यापी आंदोलन का रूप ले सकता है। उन्होंने कहा कि रायधराना की यह हड़ताल आने वाले दिनों में पंजाब के अन्य गांवों के लिए प्रेरणा बनेगी।

इस मौके पर वरखा सिंह, काला सिंह और अन्य ग्रामीण भी मौजूद रहे। उन्होंने कहा कि यह आंदोलन केवल रोटी का नहीं, बल्कि सम्मान और न्याय का है।